

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

Nicolaus V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74452)

ANNO
1446.

Marchionem, & alios Principes, & Prælatos tanquam devotis ipsius sedis non passuros medio tempore Romanam Ecclesiam remanere in suis juribus spoliata. Hanc autem concessionem ad eos, qui declarationi vel obedientiæ per suos Prælatos vel superiores nobis factæ, aut infra sex menses faciendæ se opponerent, nullatenus extendi volumus, vel eis opitulari. Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam nostræ Constitutionis, permissionis, concessionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo, quadragesimo sexto, Nonis Februarii, Pontificatus nostri anno sexto decimo.

ANNO
1447.

NICOLAUS QUINTUS,
PONTIFEX CXXII.

ANNO DOMINI MCCCCXLVII.

NICOLAUS prius Thomas dictus successit Eugenio IV. anno 1447. Fautor literarum, tria millia Librorum in Vaticanam Bibliothecam intulit. Fredericum IV. Imper. cum Eleonorâ Lusitanicâ coronavit. Magnificus in Græcos, Nobiles, Virgines egenas, literatos imprimis, quos undique in aulam suam accivit. Obiit anno 1455. (*Magni Bullarii Romani hujus Edit. Luxemb. 1727. Tom. I. fol. 357. App.*)

Ex Op. Diplom. Miræi
Tom. 2. pag.
1264.

Confirmat Confraternitatem septem Capitulorum initam à Capitulis Flandro-Belgicis, quod frequentius quam par esset ad Urbem Cameracensem pro litibus evocarentur: anno 1446.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, dilecto Filio Archidiacono Amuerpiensi in Ecclesia Cameracensi, salutem & Apostolicam benedictionem.

Rationi convenit, & congruit æquitati, ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt licet ejus superveniente obitu Apostolica super illis litteræ confectæ non fuerint, suum consequantur effectum.

Dudum siquidem pro parte Filiorum dilectorum S. Gudilæ Bruxelleagis, S. Rumoldi Mechliniensis, S. Petri Turnothenis, B. Mariæ Tèneramundensis, & S. Gaugerici Halterensis Cameracensis Diocesis, Ecclesiarum Decanorum, Capitulorum, singulorumque Canonicorum, & personarum earumdem Ecclesiarum felicitis recordationis Eugenio Papæ quarto Prædecessori nostro, exposito.

Quod olim ipsi considerantes, quod personæ, & subditi Ecclesiarum prædictarum tam per Vicarios, Officiales, & servitores

Episcoporum Cameracensium pro tempore existentium, quam alias diversas personas quandoque præter, & contra æquitatis, & justitiæ tramitem non nunquam verò pro minima re sæpius gravati fuerant, & in dies gravabantur, ac molestantur.

Formidantesque, & ex præteritis quæ futurorum certitudinem, & cautelam præstant, colligentes ipsos per eosdem Vicarios, Officiales, & servitores in juribus, & libertatibus Ecclesiasticis ac aliis successu temporis plus gravari, perturbari, & inquietari posse.

Ac etiam attendentes, quod multorum ex personis, & subditis prædictis ad defendendum se super motis eis pro tempore questionibus, ad prosequendum causas defu- per facultates minimè suppetere.

Ad obviandumque inconvenientiis, & dispendiis, quæ propteræa plerumque proveniant, nec non etiam succurrendum personis, & subditis eisdem in subortis pro tempore contra eos dissensionum, quæstionumque materiis, ac aliis ad manutenendum, & conservandum jura, privilegia, & libertates Ecclesiarum, & personarum hujusmodi, quamquam honestam, & rationi, ac æquitati consonam, amicitia quoque, & tranquillitatis productivam inter se fecerant confraternitatem, sive societatem.

Ac inter alia matura deliberatione prævia ordinaverant, quod ipsi Decani, Canonici, & Capitula sese, ac quoscumque eorum subditos, nec non jura, privilegia, & libertates hujusmodi per viam justitiæ & æquitatis contra quoscumque tuerentur, & defenderent.

Quodque si quis ex eis ac subditis prædictis assereret se per quempiam gravatum, sive oppressum, vel se gravari, aut opprimi posse verosimiliter, hujusmodi gravaminis, sive oppressionis casum, & modum suo Capitulo seriatim, & ad longum, à veritate nullatenus deviano exponeret, & ex tunc si Capitulum hujusmodi ipsum casum in præjudicium, dispendium, & læsionem jurium, privilegiorum, & libertatum Ecclesiæ, ubi dictum Capitulum foret, cedere, aut redundare reperiret, hujusmodi casum, & modum singulis aliis Capitulis præfatis, & singularibus ex illis personis transmittere, & insinuare teneretur.

Et desuper Decani, Canonici, & singulares personæ Capitulorum eorundem, suas, utrum casus ipse justus, & æquitati conformis, & per consequens defendendus foret, aut ne, opiniones, & motiva scribere, & super hoc avisare, ac ex tunc singuli eorundem casum prædictum, si ut præmittitur justus foret, & defendendus videretur, communibus sumptibus, et expensis defendere tenerentur.

Si verò taliter gravatus, & oppressus suum Capitulum hujusmodi malè, & sinistrè informasse reperiretur, factas per ipsa Capitula propterea, & exinde necessariò faciendas expensas, & interesse, quoad hoc, si solvendo esset, solveret, alioquin juxta casus hujusmodi exigentiam puniretur, & corrigetur taliter, quod aliis cederet in exemplum.

Non nulla quoque alia salubria, & honesta, ac commune bonum contingentia fecerant, & ordinaverant, prout in contentis desuper confectis litteris sive Instrumentis publicis dicebantur contineri; ac subjuncto Prædecessori prædicto, quod fraternitas, sive societas hujusmodi per quam plures notabiles,

ANNO
1446.

ANNO
1446.

& peritos commendata, & laudata fuerat, ac in præjudicium, vel dispendium five læsionem Juris, ac jurisdictionis ordinati loci, vel cuiusvis alterius nullatenus processerat, ipsique Decanus, Canonici, Capitula, & persona ordinario prædicto, aliisque suis superioribus in omnibus, in quibus tenentur, se obtemperaturos offerant, & obedire, & semper parati existerent.

Ac pro parte Decanorum, Capitulum, Canonorum, & Personarum eidem prædecessori supplicato, ut confraternitati, five societati, nec non per ipsos Decanos, Capitula, & Canonicos circa conservationem Jurium, privilegiorum, & libertatum Ecclesiarum, ac aliorum præmissorum factis, & ordinatis hujusmodi, ac in dictis litteris, five instrumentis contentis pro eorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ Confirmationis adjicere dignaretur.

Præfatus Prædecessor hujusmodi supplicationibus inclinatus, voluit, & concessit, videlicet decimo Kalendas Martii Pontificatus sui Anno sexto decimo, certo dari Judici in mandatis, ut si erat ita, circa confraternitatem, five societatem hujusmodi, & pro illius conservatione facta, & ordinata, nec non prout illas contingebant, omnia, & singula in dictis litteris, five instrumentis contenta auctoritate Apostolica approbaret, & confirmaret.

Ne autem Decani, Capitula, Canonici, & persona prædicti, voluntatis, & Prædecessoris concessionis hujusmodi pro eo quod super illis litteræ hujusmodi prædecessoris, ejus superveniente obitu confectæ non fuerunt, frustrantur effectu, volentes, & eadem auctoritate decernentes, quod voluntas prædecessoris, & concessio prædictæ suum à dicta die decimo Kalendas Martii sortiantur effectum, ac si super eis præfati Prædecessoris litteræ sub ipsius diei data confectæ fuissent. Quodque præsentis litteræ ad probandum plenè voluntatem Prædecessoris, & concessionem hujusmodi ubi sufficiant, nec ad id probationis alterius administrandum requiratur, discretionis tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus si confraternitatem, five societatem prædictam justam, & rationabilem, nec non præmissa veritate niti compereris, super quo tuam conscientiam oneramus omnia, & singula per Decanos Capitula, & Canonicos supra dictos circa confraternitatem, five societatem hujusmodi, ut illa vigeat, & conservetur, facta, & ordinata, nec non quæcumque in ipsis litteris, five instrumentis contenta, & quæcumque inde sequuta, auctoritate nostra ratifices, approbes pariter, & confirmes, supplendo omnes defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem, non obstantibus quibuscumque Apostolicis, ac provincialibus, & synodalibus edictis generalibus, vel specialibus constitutionibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadregesimo sexto, quarto decimo Kalendas Aprilis Pontificatus nostri anno octavo.

Amedeum omni Dominio Sabaudie privatum, atque illud ad Regem Francie devolutum declarat. Deinde fideles hortatur quod sumant arma in Amedeum, ejusque sequaces: Anno 1447.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Quam sit plena periculis & horrenda schismaticorum immanitas, qui vineam Domini Sabaoth, & inconsutilem Christi vestem dividere satagunt & turbare nituntur, animarum illorum perditio docet, qui non veri baptismatis fonte renati, aliaque suscipientes nulliter sacramenta, viam universæ carnis ingressi in tetrum barathrum dilabuntur. Contra quos licet per felicis recordationis Eugenium Papam IV, Prædecessorem nostrum, sacrasque & œcumenicas Ferrariensem, Florentinam, & Lateranensem synodos plurimi processus tam generales quàm speciales habiti fuerint, diversas poenas & sententias continentes, quas in suo robore volumus permanere, & habere præsentibus pro expressis: Ex pastoralis tamen sollicitudinis cura, quam habere erga gregem dominicum perurgemur, ad iniquitatis alumnorum Amedeum olim Sabaudie Ducem, ejusque fautores adherentes, complices & sequaces ne ipsorum invalescente malitia furor hujus tempestatis invaleat, & ad similia animos aliorum inducat, præsertim in Regno Francie, cui vicina Sabaudia est, & proxima, & à quo illius Regum opera infinita bona Catholice fidei, omnique Christiano populo continuatis temporibus provenerunt, oculos congrua animadversione convertimus, ut hujusmodi pravorum nequitias, quantum cum Deo possumus opportunis remediis occurramus. Consideratione igitur præmissorum diligenti cum Fratibus nostris deliberatione præhabita, ad ipsorum Amedei fautorum, adherentium, complicum, & sequacium proterviam extirpandam carissimum in Christo filium nostrum Carolum Francorum Regem illustrem, quem post progenitores suos Francie Reges, qui ut exacti temporis antiquitas fidelis insinuat Romanam Ecclesiam multipliciter extulerunt, propugnatores præcipuum & paratum semper invenit auctoritate Apostolica præsentium tenere vocamus, eique Ducatum Sabaudie omnemque ipsius Amedei notorii schismatici, hæretici excommunicati, & anathematizati terram, ac ejus fautorum, adherentium, complicum, & sequacium, bona diversimodè hæcenus confiscata donamus firma spe fiduciaque tenentes, quod populi, Ducatus, & terræ hujusmodi ad ovile domini, ipsius Regis potentia reducuntur, & per se vel dilectum filium Ludovicum Delphinum Viennensem primogenitum suum, assumpto Crucis signaculo contra præfatos Amedeum & sequaces viriliter se accinget, & triumphum obtentum de hujusmodi nefandis hostibus reportabit. Et ut tam salubre negotium in manu forti & robusta procedat, omnes Christi fideles ad hoc fidei exercitium salutare non solum piis exhortationibus, sed etiam superabundantibus gratis invocamus. Et ut universi, & singuli eò libentius & animosius ad id curraut, quo spiritualia dona, quæ temporalibus præferuntur, perceperint potiora. Nos de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi omnibus qui cum Rege aut Delphino præfato contra Amedeum & sequaces eisdem in propriis personis, propriisque expensis processerint, ple-

ANNO
1447.I f.
Ex Cod.
Leibnitii
Tom. I. pag.
378.

nam suorum peccatorum veniam indulgemus, & in retributionem iustorum vitæ æternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui non in propriis personis hoc fecerint, sed eorum expensis alios iuxta facultates & qualitates suas viros idoneos destinaverint, ac iis qui alienis expensis, sed in propriis personis accesserint plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragésimo septimo, pridie Idus Decembris Pontificatus nostri anno primo.

III. FASCICULUS CONCORDATORUM

Nationis Germanicæ cum Pontificibus Romæ sub Martino V. Eugenio IV. & Nicolao V. ex quibus postrema vulgo habentur, quæ tamen se referunt ad priora & ex iis capiunt lucem: itaque cætera quoque hic sub Nicolai Pontificatu referre placuit ad ann. 1447.

Concordia facta in Concilio Constantiensi inter Martinum Papam V. & nationem Germanicam, de Ecclesiæ Universalis administratione, à Johanne Cardinali Ostiensi Ecclesiæ Romane Vicecancellario sub sigillo ipsius communicata Ecclesiæ Metropolitana Magdeburgensi. Constantiæ 3. Maii Pontificatus Martini anno primo.

Universis & singulis JOHANNES miseracione divinâ Episcopus Ostiensi. Sanctæ Romane Ecclesiæ Cardinalis & Vicecancellarius, salutem in Domino & presentibus fidem indubiam adhibere.

SI juxta laudabilem antiquorum sententiam & providum sapientum consilium dignum est, ea quæ majorum consultissima providentia in subditorum gratiam & commoda geruntur, scripturæ testimonio redigere; dignum per consequens est, & rationi consentaneum, ut adeo nota fiat eorum veritas, quod inde nec desit pacificis opportuna provisio, nec usquam perversis sub ignorantia variandi supina facultas relinquatur.

§. 2. Cum itaque nuper inter Sanctissimum in Christo Patrem & Dominum nostrum, Dominum Martinum divina providentia Papam quintum, & Reverendos Patres, Prælatos, nec non egregios & circumspectos viros Ambassadors, Procuratores, Doctores & Magistros, ceterosque venerabilem nationem Germanicam in generali Concilio Constantiensi representantes & facientes; nonnulla capitula concordata ab utraque parte sponte suscepta, nec non de dicti Domini nostri Papæ mandato in libro Cancellariæ Sanctæ Romane Ecclesiæ, in quo Romanorum Pontificum constitutiones & ordinationes solent conscribi ad futuram rei certitudinem nobis operam dantibus, prout ad nostrum spectat officium, die quinta decima mensis Aprilis, Pontificatus dicti Domini nostri Papæ anno primo conscripta fuerunt, ac de simili mandato in Audientia contradictarum die secunda mensis Maii, anno quo supra lecta & publicata: adjecto quod sub nostrarum litterarum testimonio indigenis quisque sibi testimonium sumere valeat, in toto vel in ea parte, quâ indigerit earundem.

§. 3. Nos ad Reverendum in Christo Patris Domini Guntheri Archiepiscopi, ac Præpositi, Decani & Capituli Ecclesiæ Magde-

burgensis instantiam, capitula hujusmodi, sic ut præfertur, concordata & sponte suscepta, ex integro libro prædicto de verbo ad verbum fideliter conscribi & præsentibus annotari fecimus, quorum tenor sequitur in hunc modum.

§. 4. De numero & qualitate Cardinalium, statuimus ut deinceps numerus Cardinalium sanctæ Romanæ Ecclesiæ ad eum sit moderatus, quod non sit gravis Ecclesiæ, qui de omnibus partibus Christianitatis proportionaliter, quantum fieri poterit assumantur, ut notitia causarum & negotiorum in Ecclesiâ emergentium facilius haberi possit, & æqualitas regionum in honoribus Ecclesiasticis observetur; sic tamen, quod num. XXIV. non excedant, nisi pro honore nationum, quæ cardinales non habent, unus vel duo pro semel de Consilio & consensu Cardinalium assumendi viderentur, sint autem viri in scientiâ, moribus & rerum experientia excellentes; Doctores in Theologia, aut in jure Canonico vel Civili, præter admodum paucos, qui de stirpe Regia vel Ducali aut magni Principis oriundi existant, in quibus competens literaturæ sufficiat; non fratres aut nepotes ex fratre vel sorore alicujus Cardinalis viventis; nec de uno ordine mendicantium ultra unum; non corpore vitati, nec alicujus criminis vel infamiae nota reperi, nec fiat eorum electio per auricula vota solummodo, sed etiam cum Consilio Cardinalium collegialiter, sicut in promotione Episcoporum fieri consuevit, qui modus etiam observetur, quando aliquis ex Cardinalibus in Episcopum assumetur.

§. 5. De provisionibus Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, dignitatum & aliorum beneficiorum, Sanctissimus Dominus noster Papa Martinus V. super provisionibus Ecclesiarum, Monasteriorum, Beneficiorum quorumcumque utetur reservationibus juris scripti, ex Constitutione execrabilis & ad Regimen, modificata, ut sequitur. Ad regimen Ecclesiæ generalis, quamquam immeriti suprema dispositione vocati, gerimus in nostris desideris, ut debemus, quod per nostræ diligentiae studium ad quarumlibet Ecclesiarum & Monasteriorum regimina, & alia Ecclesiastica beneficia juxta divinum beneplacitum & nostræ intentionis affectum, viri assumantur idonei, qui præsent & profutur committendis eis Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis prælabatis. Præmissorum namque consideratione inducitur, & suadentibus nobis aliis rationabilibus causis, nonnullorum prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inhærentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales Ecclesias, Monasteria, Prioratus, dignitates, Personatus & officia, nec non Canonicatus & præbendas ac Ecclesias, ceteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura vel sine cura, regularia & secularia, quæcumque aut qualiacumque fuerint, etiam si ad illa personæ conueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, nunc apud sedem Apostolicam, quocumque modo vacantia, & in posterum vacatura, nec non per dispositionem vel privationem, seu translationem per nos seu auctoritate nostra factas, & in antea faciendas ubilibet, nec non ad quæ aliqui in concordia seu discordia electi vel postulati fuerint, quorum electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facta renuntiatio & admissa auctoritate nostra extiterit, seu quorum electorum, postulatorum, & in antea eligendorum seu postulandorum electionem cassari vel postulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos seu auctoritate nostra continget apud sedem

ANNO
1447.

1447.

prædictam, vel alibi ubicumque, & etiam per obitum Cardinalium ejusdem Ecclesiæ Romanæ ac officiorum dictæ sedis, quàm diu ipsa officia actualiter tenebant, videlicet Vice-Cancellarii, Camerarii, septem notario- rum, auditorum literarum contradictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, Scrip- torum literarum Apostolicarum, & viginti quatuor penitentiaria præfata sedis, & vi- ginti quinque abbreviatorum, nec non vero- rum commensalium nostrorum & aliorum vi- ginti quinque Capellanorum sedis ejusdem in Epitaphio descriptorum, ac etiam quorum- cumque legatorum seu Collectorum ac in ter- tis Ecclesiæ Romanæ rectorum & Thesauri- orum deputatorum seu missorum hæcenus, vel deputandorum ac mittendorum in poste- rum, vacantia, & in antea vacatura, ubi- cumque dictos legatos vel collectores, seu Rectores, aut thesaurarios, antequam ad Ro- manam Curiam redierint seu venerint, re- bus eximi contigerit ab humanis, nec non quorumlibet, pro quibuscumque negotiis ad Romanam Curiam venientium, vel etiam re- cedentium ab eadem, si in locis à dicta cu- ria ultra duas dietas legalis non distantibus jam forsitan obierint, vel eos in antea tran- sisse de hæc luce contigerit; & etiam simili modo quorumcumque Curialium, peregrina- tionis, infirmitatis, aut recreationis seu alia quacumque causa, vel ad quævis loca sece- dentium, si eos, antequam ad dictam cu- riam redierint, in locis ultra duas dietas ab eadem Curia, ut præmittitur non remotis, dummodo eorum proprium domicilium non existat ibidem, jam forsitan decesserint, vel in posterum eos contigerit de medio submoveri; nunc per obitum hujusmodi vacantia vel in posterum vacatura; rursus monasteria, Prio- ratus, Decanatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, Canonicatus, præ- bendas & Ecclesias, ceteraque beneficia Ec- clesiastica secularia vel regularia, cum cura vel sine cura, quæcumque & qualicumque fuerint, etiam si ad illa persona consueverint seu debeant per electionem, seu quemvis alium modum assumi, quæ promoti per nos vel auctoritate nostra ad Patriarchatum, seu Archiepiscopatum, Episcopatum Ecclesiarum, nec non monasteriorum regimina obtinebant, tempore promotionum de ipsis factarum, nunc quocumque modo vacantia, seu in posterum vacatura; nec non etiam per assecutionem pacificam quorumcumque Prioratum, perso- natuum, officiorum, canonicatum, præben- darum, Ecclesiarum aut beneficiorum alio- rum, per nos seu auctoritate literarum nos- trarum immediate collatorum seu conferendo- rum in posterum, præterquam si virtute gra- tiæ expectativæ assecutio fiat, nunc vacantia & in antea vacatura: Plena super præmissis omnibus & singulis cum fratribus nostris col- latione præhabita & matura deliberatione fe- cuta, ordinationi, dispositioni ac provisioni nostræ usque ad quinquennium de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolica refer- vamus, decernentes ex nunc irritum & ina- ne, si secus super præmissis, & quolibet eor- um per quoscumque, quavis auctoritate scien- ter vel ignoranter contigerit attentari: Non obstantibus quibuscumque constitutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus editis, quatenus obistere possent super e- narratis articulis, vel alicui vel aliquibus eor- um dicto quinquennio durante. Nulli igitur &c.

§. 6. In Ecclesiis Cathedralibus & etiam Monasteriis Apostolicæ sedi immediate subjec-

tis fiant electiones canonice, quæ ad sedem Apostolicam deferantur, quas etiam ad tem- pus constitutum in constitutione Nicolai III. quæ incipit: Cupientes, Papa expectat; quo facta si non fuerint præsentatæ vel si præsentatæ minus canonice fuerint, Papa provideat; si verò Canonice fuerint, Papa eas confir- met, nisi ex causa rationabili & evidenti, & de fratrum consilio, de digniori & utiliori persona duxerit providendum: proviso, quod confirmati & provisum per Papam nihilominus metropolitanis, & aliis præsentent debita ju- ramenta & alia, ad quæ de jure tenentur.

§. 7. In Monasteriis, quæ non sunt imme- diatè subiecta sedi Apostolicæ, nec non in aliis beneficiis regularibus, super quibus pro confirmatione seu provisione non consuevit haberi recursus ad sedem Apostolicam, non teneantur venire electi, seu illi quibus provi- dendum est, ad curiam ad habendam confir- mationem seu provisionem, nec etiam dicta beneficia regularia cadant in gratiis expecta- tivis: ubi autem in Monasteriis ad Curiam Romanam pro confirmatione venite, seu mit- tere consueverunt, ubi Papa non aliter confir- met aut provideat, quàm superius de Ecclesiis Cathedralibus est expressum.

§. 8. De Monasteriis monialium Papa non disponer, nisi sint exempta, & tunc per com- missionem in partibus. De ceteris dignitati- bus & beneficiis quibuscumque secularibus & regularibus vacaturis, ultra reservationes jam dictas majoribus dignitatibus post Pontificia- les in Cathedralibus, & principalibus in col- legiatis Ecclesiis, exceptis de quibus jure ordi- nario provideatur per illos inferiores, ad quos alias pertinet; nec computentur in turno seu vice eorum.

§. 9. Item Dominus noster Papa declarat, quod per quæcumque aliam reservationem, gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem sub quacumque verborum for- ma, per eum aut ejus auctoritate factam vel faciendam, non velit, neque vult, neque intendebat, nec intendit facere aut fieri, quo minus de media parte illarum & illorum, cum vacabunt alternis vicibus liberè dispo- natur per illos, ad quos collatio, provisio, præsentatio, electio, aut alia quævis dispo- sitio pertinebit, prout ad ipsos spectabit de consuetudine vel de jure: ita quod cum de una dignitate, personatu, officio vel benefi- cio, ex illis ad electionem, provisionem, col- lationem, seu quamvis aliam dispositionem alicujus spectante, fuerit auctoritate Apostoli- ca provisum, aut alias dispositum, ille ad cuius electionem, collationem, vel quamvis dispositionem primo loco pertinebat, & ita consequenter de singulis hujusmodi dignitati- bus, personatibus, officiis & beneficiis vacaturis auctoritate ejusdem Domini nostri Papæ & aliorum prædictorum alternatis vicibus dis- ponatur; reservationibus aut aliis à præmissis dispositionibus auctoritate ejusdem Domini nostri Papæ factis vel faciendis non obstantibus quibuscumque.

§. 10. Quotiens verò aliquo vacante be- neficio eadem, invito & gratia expectativa, non apparuerit infra tres menses à die no- tæ vacationis, in loco beneficii, quod alicui de illo secundum prædictas ordinationes fuerit Apostolica auctoritate provisum, ordi- narius vel alius, ad quem illius dispositio pertinebit, de illo liberè disponat, nec sibi in suâ vice computetur. Beneficia quæ per simplicem renunciationem aut permutatio- nem vacaverint, neutri parti computen- tur.

ANNO
1447.

§. 11. De qualificatione beneficiandorum sanctissimus Dominus noster P. P. Martinus V. ad exaltationem fidei Catholicae & spiritualibus profectibus populi Christiani, de consensu & beneplacito nationis Germanicae statuit, ordinat & decernit, quod deinceps in Metropolitanis & Cathedralibus Ecclesiis nationis Germanicae ejusdem, sexta pars Canonatum & praebendarum sit pro Doctoribus aut licentiatibus in sacra pagina vel altero iurium, vel in Theologia Baccalariis formatis aut Magistris in Medicina, qui per biennium, seu Magistris in artibus, qui per quinquennium post Magisterium in Theologia aut altero iurium, studuerunt in studio generali; Sic videlicet, quod ubicunque non fuerit saltem sexta pars Canonatorum praebendarum in Metropolitana aut Cathedrali Ecclesia taliter graduatorum, ibi quicumque deinceps vacaverit Canonatus & praebenda, quacunque etiam Apostolica vel alia auctoritate, non nisi taliter graduatis conferatur, quousque dicta sexta pars compleatur taliter graduatorum. Si tamen infra mensem a tempore vacationis reperitus fuerit taliter graduatus, & alius idoneus qui per se vel procuratorem voluerit acceptare, quod postmodum continetur, ut ad minus dictus numerus sexta pars Canonatorum taliter ut praemittitur graduatorum in ipsis Metropolitanis & Cathedralibus Ecclesiis habeatur; Ubi autem soli consueverunt Illustres ac de Comitum vel Baronum genere, vel ex utroque genere militares in Canonicos admitti, taliter graduati qui acceptare voluerint, si taliter nobiles, ut praemittitur fuerint in Ecclesiis, ceteris etiam nobilibus saltem usque ad dictum numerum praerantur.

§. 12. Item quod in aliis collegiatis Ecclesiis ejusdem nationis similiter sexta pars Canonatorum & praebendarum, deinceps modo praemisso conferatur sicut praemittitur graduatis, aut saltem in Medicina aut in artibus Magistris vel licentiatibus, aut in Theologia, vel altero iurium Baccalariis examinatis per rigorem.

§. 13. Item quod Parochiales Ecclesiae habentes anni extimationem, quae secundum famam publicam attendatur, duo millia communicantium vel plures; deinceps non conferantur etiam Apostolica vel quacunque alia auctoritate, nisi Doctoribus aut licentiatibus in sacra pagina, vel iure Canonico, vel Civili, vel Baccalariis in Theologia formatis. Si tamen infra mensem a tempore vacationis Ecclesiae numerandum, reperitur taliter graduatus, qui per se vel procuratorem voluerit acceptare; decernendo irritum & inane, si secus in praemissis, tam circa Canonatus & praebendas, quam parochiales Ecclesias vel eorum aliquid a quoquam quavis etiam Apostolica auctoritate fuerit attentatum. Salvis semper laudabilibus consuetudinibus & statutis Ecclesiarum, quae praemissis non adverantur in contrarium aut facientibus non obstantibus quibuscunque.

§. 14. Item quatenus praedicta ordinatio pluribus profit, & humanae ambitioni frenum imponatur, ordinat, statuit & decernit idem Dominus noster P. P. Quod vigore praesentis constitutionis seu ordinationis nemo graduatorum possit ultra unum beneficium Ecclesiasticum adipisci.

§. 15. De prerogativa graduatorum. Item vult quod in pari data ad eandem collationem graduatus non graduato praeratur prerogativa & diligentis non obstantibus quibuscunque.

§. 16. Item quod Vicariae ad certa chori officia in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis deputatae non conferantur etiam Apostolica

auctoritate, nisi talibus, qui huiusmodi beneficia cantando & legendo, & aliis sciverint & poterint personaliter adimplere.

§. 17. De Annatis. De Ecclesiis & Monasteriis virorum duntaxat vacantibus & vacaturis, solventur pro fratribus primi anni a die vacationis summa pecuniarum in libris Camerae Apostolicae taxatae, quae communia servitia nuncupantur, si quae vero excessivè taxatae sunt, iuste retaxentur, & provideatur specialiter in gravatis regionibus secundum qualitatem rerum, temporum & regionum, ne nimium praerantur, ad quod dabuntur commissarii, qui diligenter inquirent & retaxent. Taxae autem praedictae pro media parte infra annum, a die habitae possessionis pacificae totius vel majoris partis solventur, & pro media parte infra sequentem annum. Et si infra annum bis vel pluries vacaverint, semel tantum solvatur, nec debitum huiusmodi in successorem in Ecclesia vel Monasterio transeat. De ceteris autem dignitatibus, personatibus, officiis & beneficiis secularibus quibuscunque & regularibus, quae auctoritate sedis Apostolicae conferuntur, vel providebitur de eisdem, (praeterquam vigore gratiarum expectatarum aut causa permutacionis) solvantur annuatim seu medii fructus iuxta taxam solitam a tempore unionis (possessionis) infra annum, & debitum huiusmodi in successorem in beneficio non transeat. De beneficiis, quae valorem viginti quatuor florenorum de Camera non excedunt, nihil solvatur; debitis omnibus praeteriti temporis usque ad assumptionem Domini nostri communium servitorum & annuatorum pro medietate relaxatis, solventibus aliam medietatem infra sex menses a die publicationis.

§. 18. De causis tractandis in Romana Curia vel non. Sanctissimus Dominus noster P. P. Martinus V. statuit & ordinat, quod nullae causae in Romana curia committantur, nisi quae de iure & natura causae in Romana Curia tractate debebunt, & quod causa, quae ad forum Ecclesiasticum de iure vel consuetudine non pertinent, per curiam Romanam etiam praetextu resignationis laicorum extra tempus passagii generalis non recipiant de illis cognoscendo in Curia vel extra committendo, nisi de consensu partium. Quae vero ad forum Ecclesiasticum pertinent, & de iure sunt per appellationem aut alias ad Romanam Curiam devoluta, ac de sui natura in eadem tractandae, tractentur in ea, ceterae committantur in partibus, nisi forsitan pro causa & personarum qualitate, in commissione exprimentia illis tractare in Curia expediat, pro Iustitia consequenda, vel de partium consensu in Curia tractentur.

§. 19. De Commendis. Ordinar Dominus noster Papa, quod in posterum Monasteria, aut magni prioratus Conventuales (habentes) his temporibus ultra decem religiosos, & officia Claustralia, dignitates majores post Pontificiales in Cathedralibus, sicut & Ecclesiae parochiales nulli praelato, etiam Cardinali dentur in Commendam, datae aut dati quam primum commendatariis loco illorum de aequivalenti providebitur post pacificam possessionem adeptam illas dimittant, una etiam Ecclesia Metropolitana uni Cardinali vel Patriarchae antecessori poterit provisionem officientem non habenti.

§. 20. De Simonia. Ut autem considerata malitia aliquorum temporum proximè praeteritorum, quibus labes Simoniacae tam in ordinibus quam in beneficiis Ecclesiasticis tunc conferendis & percipiendis ac religionibus ingrediendis fuit heu nimium frequentata, laesis in hoc conscientis ad perniciosiorem administrationem & perceptionem factorum Ecclesia-

ANNO
1447.

ANNO
1447.

ficorum, salubriter omnibus consularur, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Abbatissis, cæterisque Prælati: nec non Clericis ac personis Ecclesiasticis, religiosis & secularibus utriusque sexus: ut quilibet eorum infra tres menses post publicationem, aut inscriptionem præsentium sibi, aut in Diocesi, ubi Domicilium habuerit factam, aliquem in Sacra Pagina, vel in iure Canonico Doctorem vel licentiatum vel Baccalarium formatum, ubi talis potest commodè reperiri, vel ubi talis non reperiretur, lectorem aut alius intelligentem sacerdotem discretum, ac bonæ fidei, curatum vel non curatum eligere valeat confessorum, qui infra prædictum tempus, quantocius commodè fieri poterit, ejus confessione audita ipsam personam contententem à suis peccatis & à quibuscumque excommunicationum suspensionibus & interdictis aliisque sententiis, censuris atque penis, quas forsitan propter Symoniacam in ordine vel beneficio Ecclesiastico, religionis ingressu, aut alias qualitercumque activè vel passivè, commissam usque ad tempus publicationis prædictæ dignoscitur incurrisse, in foro conscientie duntaxat absolvere; nec non secum super irregularitate, pro eo quod hujusmodi sententiis aut excommunicatione ligata forsitan missis vel alia divina officia celebrasse, aut se illis immicuisse censetur; usque ad tempus prædictum contracta, ipsaque propter præmissa aut eorum aliquod à sui ordinis vel officii executione suspensa, quod in illis nihilominus ministrare illa exercere & adepta beneficia, vel statum in quo est retinere, & ad ulteriora promoveri possit, in dicto foro valeat dispensare; ac eadem beneficia, quæ obtinet, ab hoc forsitan vacantia vel vacatura, sicut postquam dimiserit reconferre, omnemque inhabilitatis, irregularitatis nec non infamiae maculam Simoniacam, atque aliam labem per eam occasione prædicta usque ad tempus prædictum contractum in eodem foro totaliter abolere: *fructus* quoque beneficiorum Ecclesiasticorum, quos forsitan indebitè percipit & quos percipere potuisset, & ad quicquid, occasione prædicta fuerit refundendum (dummodo persona ipsa ad refusionem faciendam, deducto ne egeat, in statu in quo tunc fuerit, aut alias absque nota vel scandalo sufficiens non fuerit) in dicto foro remittetur, ac etiam de his quietare & liberare tenore præsentium (literarum) indulgemus; constitutionibus Apostolicis in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

§. 21. De non vitandis excommunicatis nisi fuerint denunciati. Insuper ad vitandum sandala & multa pericula, subveniendumque conscientis timoratis, omnibus Christi fidelibus tenore præsentium (literarum) indulgemus, quod nemo deinceps à communione alicujus in sacrorum administratione vel receptione aut aliis quibuscumque divinis, vel ex prætextu, cujuscumque sententiæ, aut censuræ Ecclesiasticæ à jure vel homine generaliter promulgatæ teneatur abstinere, vel aliquem vitare, aut interdium Ecclesiasticum observare, nisi sententia vel censura hujusmodi fuerit in vel contra personam, Collegium, universitatem, Ecclesiam communitatem aut locum, certam vel certum à iudice publicata vel denunciata specialiter & expressè: constitutionibus Apostolicis & aliis in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque. Salvo si quem pro sacrilega manuum injectione in Clericum, sententiam latam Canone adeò notoriè consti-

rit incidisse, quod factum non possit aliqua tergiversatione celari, nec aliquo juris suffragio excusari. Nam à communione illius licet denunciatus non fuerit volumus abstinere, juxta canonicas sanctiones.

§. 22. De dispensationibus. Ordinatur etiam Dominus noster ad Ecclesias Cathedralis, Monasteria, prioratus Conventuales, aut Parochiales Ecclesias, super defectu ætatis ultra triennium nullatenus dispensare; nisi forte Ecclesiis Cathedralibus ex ardua & evidenti causa, de consilio Cardinalium seu majoris partis illorum videretur aliter dispensandum. Item Dominus noster in arduis & gravibus casibus sine consilio Cardinalium non intendit dispensare.

§. 23. De provisione Papæ & Cardinalium. Romano Pontifici & sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus pro illorum sustentatione, *rebus Romana Ecclesia stantibus, ut sunt, non videtur aliter posse provideri, quam huc usque factum est, scilicet per beneficia & Communia servitia, quæ vacantia nuncupantur*; verum circa beneficiorum qualitatem taliter duximus providendum, quod nulli Cardinali Monasterium (vel) Prioratus conventualis, ultra numerum decem Religiosorum secundum modera tempora haberetur (habere) consueti, nulla major dignitas post Pontificalem in Cathedralibus aut Parochialibus Ecclesiis, nullum officium Claustrale, nullum Xenodochium, hospitale, elemosinaria aut leprosarum in ritum vel administrationem conferantur; & si quæ talia nunc obtinent, quem primum Papa loco illorum de alio æquivalenti providebit, illa dimittere teneantur, sicut superius de commodis est dictum.

§. 24. De Indulgentiis. Cavebit Dominus noster Papa in futurum nimiarum indulgentiarum effusionem, ne vilescant & in præteritum concessas, ab obitu Gregorii XI. ad instar alterius indulgentiæ revocet & annullat.

§. 25. Item Sanctissimus Dominus noster & inclita natio Germanorum concesserunt & preestati sunt, quod omnia & singula (supra) scripta durare & tolerari debeant, usque ad quinquennium duntaxat, à dato præsentium numerandum; Constitutionibus Apostolicis, Regis Cancellariæ factis & fiendis, & aliis in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque; quodque per observantiam eorum nullum jus novum Rom. Pontifici, aut alicui Ecclesiæ vel personæ acquiratur, seu præjudicium generetur. Sed lapsò dicto quinquennio, quælibet Ecclesiæ & personæ prædicta liberam facultatem habeat utendi quolibet jure suo. Non obstantibus supra dictis. Et quod capitula prædicta & quodlibet eorum dentur cuilibet ea habere volenti, communitè seu divisim in autentica forma, seu sigillo Vice-Cancellarii cum subscriptione Notarii, sic quod fidem faciant exhibita ubicunque; pro toto autem non solvantur ultra duodecim grossi Turonenses.

§. 26. Hæc universitati vestræ tenore præsentium firmiter attestantes, eadem nostras præsentis litteras in horum fidem & testimonium præfato Domino Archiepiscopo, Præposito, Decano & Capitulo Magdeburgensi concessimus, nostri Sigilli munimine roboratas. Datum Constantiæ provincie Maguntin. in Domino habitationis nostræ, anno quo supra, die tertia mensis Maii, Pontificatus supra dicti Domini Papæ anno primo.

ANNO
1447.

ANN O
1448.
IV.
Ex Spic.
Dacheri
Tom 3. pag.
774.

Quæ Schismatis tempore sunt acta nulla vult,
ac decernit: anno 1448.

NICOLAUS EPISCOPUS.

ad futuram rei memoriam.

Tanto nos pacem & tranquillitatem tunc-
torum Fidelium procurare & amplecti
convenit, quanto desideramus fructus uberri-
mos inde sequi. In eo quippe cor nostrum sua-
vissime delectatur, quod diebus nostris sanctam
Dei Ecclesiam in pacis & unionis pulchritudine,
ac debita integritate florentem videre valeamus.
Cum itaque superioribus temporibus propter di-
visiones subortas inter felices recordationis Eu-
genium Papam IV. prædecessorem nostrum, &
tunc Basiliense Concilium, plurimum turbata,
ac variis modis afflictæ fuerit Ecclesia Dei, jam
autem divinâ favente ac dirigente clementiâ,
tractatu Oratorum carissimorum in Christo filio-
rum Francorum, Angliæ, & Renati Sicilia Re-
gum; nec non Delphini Viennensis primogeniti
Francorum Regis Illustris, integræ pacis & unio-
nis consequendæ dispositio optima videretur,
Amedeo in sua obedientiâ Felice V. nominato,
juri quod in Papatu se habere asserit cedere vo-
lente, eis qui olim Basileæ, nunc autem Lausa-
næ, sub nomine generalis Concilii permanserunt
& permanent concurrentibus in id ipsum, alias-
que ad pacem Ecclesiæ laborantibus. Cupientes
igitur, quantum omnipotens donaverit, id age-
re, quo universi Christi Fideles ipsius pacis ju-
cunditate fruente, animorum conjunctione sibi
in vicem cohæreant, & rejectis quæ ex discordiâ
exortæ fuerunt, statûs uniuscujusque, honor, fa-
ma, & reputatio illæsi, & integri remaneant,
litteras, processus, mandata, & decreta quæ-
cumque; necnon excommunicationum, suspen-
sionum, & interdicti anathematizationumque;
etiam privationum beneficiorum, officiorum, ac
dignitatum quorumcumque, sive Patriarcha-
lium, Archiepiscopalium, Episcopalium, Ab-
batialium, aut aliarum quarumcumque Ecclesia-
sticarum, vel mundanarum, inhabilitationum
quoque, necnon declarationum, innovationum,
damnationum, reprobationum, expositionum
personarum, ac bonorum mobilium ac immo-
bilium, juriumque & jurisdictionum publicatio-
num & confiscationum, privationum feudorum,
ac etiam quorumcumque jurium spiritualium,
vel temporalium, & inhabilitationum ad illa:
necnon absolutionum à fidelitatibus, & alias in
eisdem literis processibus, mandatis & decretis,
quomodolibet contentas sententias, censuras &
pœnas quascumque & qualitercumque statutas,
instructas, & promulgatas, etiam si expressæ,
pares, vel majores, aut alterius cujuscumque
naturæ forent, per præfatum Eugenium præde-
cessorem nostrum, & quibuscumque suis literis
quorumcumque tenorem & sub quacumque data
existant, etiam si cum expressione, approbatione
Ferrariensis, seu Florentini, aut alterius Con-
cilii generalis, sive per nos, aut per alium, seu
alios, ipsius, aut nostri seu quavis aliâ auctorita-
te contra dictum Basiliense Concilium, & eos
qui sub nomine generalis Concilii tam in Basili-
ensi quàm Lausanensi Civitatibus memoratis
fuerunt, & perseverarunt, ut præfertur, ac in
præsentiarum perseverant: necnon contra præfa-
tum Amedeum, Felicem V. in suâ obedientiâ
nuncupatum, ac quasvis personas Ecclesiasticas,
seculares, vel regulares, ac etiam laicales eisdem
conjunctim vel divisim adhaerentes, assistentes,
obedientes, obsequentes, credentes, recipien-
tes, ac quovis modo faventes, eosque sequen-
tes, qui sunt & fuerunt, cujuscumque dignita-
tis, præminentie, statûs, gradûs seu conditio-
nis existant, etiam si Pontificali, Cardinalatûs,

Regali, aut Ducali dignitate præfulgeant. Con-
tra dominia quoque, necnon communitates, u-
niversitates, etiam generalium studiorum, civi-
tates etiam, præsertim Basiliensem, ac oppida,
& alia loca quacumque præmissorum occasione
emanata, facta, concessa, decreta, & promul-
gata. Simili quoque modo declarationes, &
confirmationes, super præmissis, & eorum sin-
gulis, nostrâ, seu dicti prædecessoris auctorita-
te, quomodolibet factas; necnon processus habi-
tos per easdem, ac quacumque inde sequuta,
etiam si ad sententiarum, censurarum, atque
pœnarum declarationem, seu illarum, aut alicujus
earum publicationem, vel plenariâ execu-
tione contra personas, dominia, communitates,
universitates, civitates, oppida, & loca supra
dicta, communitate, vel divisim quomodolibet
sit processum: quorum omnium & singulorum
tenores etiam si de illis plena & expressa, ac
de verbo ad verbum præsentibus mentio habenda
foret; hic pro sufficienter expressis haberi
volumus. Motu proprio, & ex certa nostra scientiâ,
ac de Sedis Apostolica potestatis plenitudi-
ne, necnon de Venerabilium Fratrum nostro-
rum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium con-
silio & assensu, decernimus, & declaramus nul-
lum effectum penitus fortiri, sed perinde haberi
debere, ac si nullatenus emanassent; eaque
omnia & singula, cum inde sequuntur, in Reges-
tris ipsius Eugenii prædecessoris, & nostris, &
locis aliis quibuscumque, aboleri & deleri man-
dantes, omninò tollimus, cassamus, irritamus,
& annullamus, ac pro infectis haberi volumus.
Et nihilominus si, & in quantum opus esse, ad
abundantem cautelam singulas ex personis, do-
minia, communitates, universitates, civitates,
oppida, atque loca supra dictas & supra dicta,
ad famam, dignitates honores, status, & pri-
vilegia, quatenus illis eadem occasione privata
& privata prætendi possent, in statum pristinum
& debitum restitimus, reponimus, & redinte-
gramus plenariè per præfatos, motu, scientiâ
& plenitudine potestatis, ac consilio & assensu
antedictis.

Et quoniam difficile foret præfatas literas ad
singula, in quibus eis fides forsan facienda fue-
rit, loca deferre, dictâ auctoritate decernimus,
quod ipsarum transumpto manu publicâ & si-
gillo alicujus Episcopalis, vel Superioris Eccle-
siasticæ Curie munito, tanquam præfatis si ori-
ginales exhiberentur literis plena fides exhibea-
tur, & stetur perinde ac si dictæ originales lite-
ræ forent exhibitæ vel offensæ: juribus, consti-
tutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ca-
terisque contrariis non obstantibus quibuscum-
que. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc
paginam nostræ constitutionis, declarationis,
mandati, cassationis, irritationis, annullatio-
nis, voluntatis, restitutionis, repositionis, &
redintegrationis infringere, vel ei ausu temerario
contraire. Si quis autem hoc attentare præsum-
serit, indignationem omnipotentis Dei & Bea-
torum Petri & Pauli Apostolorum ejus noverit
incursum.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno In-
carnationis Dominicæ millesimo quadringentesi-
mo quadragésimo octavo, quinto decimo Kalen-
das Februarii, Pontificatus nostri anno secundo.

Irritas decernit quascumque Censuras inflictas
occasione Schismatis: anno 1449.

NICOLAUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei
memoriam.

Tanto

ANN O
1448.

V.
Ex Spic.
Dacheri
Tom. 3. pag.
784.

ANNO
1449.

Tanto nos pacem & tranquillitatem cuncto-
rum Fidelium procurare & amplecti con-
venit, quanto desideramus fructus uberrimos inde
sequi. In eo quippe cor nostrum suavissime
delectatur, quod diebus nostris sanctam Dei
Ecclesiam in pacis & unionis pulchritudine, ac
debi à integritate florentem videre valeamus.
Cum itaque superioribus temporibus propter di-
visiones subortas inter felicis recordationis Eu-
genium Papam IV. prædecessorem nostrum, &
tunc Basiliense Concilium, plurimum turbata,
ac variis modis afflicta fuerit Ecclesia Dei: jam
autem divinà favente ac dirigente clementiâ,
tractatum Oratorum Carissimorum in Christo Fi-
liorum, Francorum, Angliæ, & Renati Siciliae
Regum, necnon Delphini Viennensis primoge-
niti Francorum Regis Illustris, pacem Ecclesiae
redditam agnoscimus, dum percipimus venera-
bilem & Carissimum Fratrem nostrum Amedeum,
primum Cardinalem Episcopum Sabinen-
sem, in nonnullis Provinciis Apostolicæ sedis
Legatum, Vicariumque perpetuum, Felicem Pa-
pam V. tunc in suâ obedientiâ nominatum, juri,
quod in Papatu asserere se habere, ad hujus-
modi pacem Ecclesiae obtinendam cessisse. Eos
verò qui Basileæ, postmodum Lausanæ, sub no-
mine generalis Concilii hæcenus permanserunt,
ordinasse ac publicasse nobis tamquam unico &
indubitato Summo Pontifici obediendum esse à
cunctis Fidelibus; & præfatam Lausanensem dis-
soluisse Congregationem.

Cupientes igitur quantum Omnipotens dona-
verit id agere, quo universi Christi Fideles ipsius
pacis jucunditate fruente, animorum conjunc-
tione sibi invicem cohaerant, & rejectis quæ ex
discordiâ orta fuerant, status uniuscujusque, hon-
nor, fama & reputatio illæsi & integri remaneant:
Literas, processus, mandata, & decreta
quæcumque; necnon excommunicationum, sus-
pensionum & interdicti, anathematizationisque,
etiam privationis Beneficiorum, Officiorum, ac
Dignitatum quorumcumque, sive Patriarcha-
lium, Archiepiscopaliū, Episcopaliū, Abbatia-
lium, aut aliarum quarumcumque Dignita-
rum Ecclesiasticarum vel mundanarum: inhabi-
litationum quoque, necnon declarationum, in-
novationum, damnationum, reprobationum,
expositionum personarum, ac bonorum mobili-
um & immobilium, jurium ac jurisdictionum,
publicationum & confiscationum, privationum
feudorum, ac etiam quorumcumque jurium spiri-
tualium vel temporalium, & inhabilitationum
ad illa: necnon absolutionum à fidelitatibus, &
alias in eisdem literis, processibus, mandatis,
& decretis quomodolibet contentas sententias,
censuras, & pœnas quascumque & qualitercum-
que statutas, inflatas, & promulgatas, etiam
expressæ, majores vel pares, aut alterius cujuscum-
que naturæ forent, per præfatum *Eugenium*
Prædecessorem nostrum in quibuscumque literis
suis quorumcumque tenorem, & sub quacum-
que datâ existant, etiam cum expressione, ap-
probatione Ferrariensis seu Florentini aut alterius
Concilii generalis; sive per nos, aut per alium,
seu alios: ipsius, aut nostrâ, seu quavis aliâ aucto-
ritate contra dictum Basiliense Concilium, &
eos qui sub nomine generalis Concilii tam in Ba-
siliensi quàm in Lausanensi civitatibus memora-
tis fuerunt, ut præfertur: Necnon contra præ-
fatum venerabilem ac Carissimum Fratrem nos-
trum *Amedeum* primum Cardinalem Episcopum
Legatum, & Vicarium supra dictum, Felicem V.
in suâ obedientiâ nuncupatum: ac quasvis perso-
nas Ecclesiasticas, sæculares, vel regulares, ac
etiam Laicales, quæ eisdem conjunctim vel di-
visim adherentes, assistentes, obediens, cre-
dentes, recipientes, ac quovis modo faventes,
eosque sequentes fuerunt, cujuscumque dignita-

tis, præminentia, status, gradus, seu condi-
tionis existant, etiam Pontificali, Cardinala-
ris, Regali, aut Ducali dignitate præfulgeant:
Contra dominia quoque, necnon communitates,
universitates etiam generalium studiorum, civi-
tates etiam, præsertim Basiliensem, ac oppida,
& alia loca quæcumque, præmissorum occasio-
ne emanata, facta, concessa, decreta, & pro-
mulgata. Simili quoque modo declarationes &
confirmationes super præmissis, & eorum singu-
lis nostrâ, seu dicti prædecessoris auctoritate,
quomodolibet factas: necnon processus habitos
per easdem, ac quæcumque inde sequuta, etiam
si ad sententiarum, censurarum, atque pœna-
rum declarationem, seu illarum aut alicujus earum
publicationem, seu plenariam executionem,
contra personas, dominia, communitates,
universitates, civitates, oppida & loca supra
dicta communitè vel divisim, quomodolibet
fit processum; quorum omnium & singulorum
tenores, etiam de illis plena & expressa, ac
de verbo ad verbum præsentibus mentio habenda
foret, hic pro sufficienter expressis haberi
voluimus; motu proprio & ex certâ nostrâ scientiâ,
ac de Sedis Apostolicæ potestatis plenitudi-
ne, necnon de venerabilium Fratrum nostro-
rum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio
& assensu decernimus, & declaramus nul-
lum effectum penitus sortiri, sed perinde haberi
debere, ac si nullatenus emanassent, eaque om-
nia & singula, cum inde sequentis, de Registis
ipsius *Eugenii* Prædecessoris & nostris, & locis
aliis quibuscumque aboleri & deleri mandantes,
omnino tollimus, cassamus, irritamus, & an-
nullamus, & pro infectis haberi volumus. Et
nihilominus si, & in quantum opus esset ad
abundantem cautelam, singulas ex personis,
dominia, communitates, universitates, civitates,
oppida ac loca supra dicta & supra dicta,
ad famam, dignitates, honores, status, &
privilegia, quatenus illis eadem occasione priva-
ta & privata præteriti possent, in statum pristinum
& debitum restituimus, reponimus, &
reintegramus, plenariè per præsentem, motu
scientiâ & plenitudine potestatis, ac consilio &
assensu ante dictis. Et quoniam difficile foret
præsentem literas ad singula, in quibus eis fides
foran facienda fuerit, loca deserre: dictâ aucto-
ritate decernimus, quod ipsarum transumpto
manu publicâ, & sigillo alicujus Episcopalis,
vel Superioris Ecclesiasticæ Curie munito, tam-
quam præfatis, si originales exhibeantur, literis
plena fides adhibeatur, & perinde stetur, ac si
dictæ originales literæ forent exhibitæ vel osten-
sæ; juriibus, constitutionibus, & ordinatio-
nibus Apostolicis, cæterisque non obstantibus
quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum
liceat hanc paginam nostrorum voluntatis, con-
stitutionis, declarationis, mandati, cassationis,
irritationis, annulationis, restitutionis, repositio-
nis, & reintegrationis infringere, vel ei ausu
temerario contraire. Si quis autem hoc atten-
tare præsumserit, indignationem omnipotentis
Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum
ejus se noverit incursum.

Datum Spoleti, Anno Incarnationis Domini
millesimo quadringentesimo quadagesimo
nono, quarto decimo Kalendas Julii, Pontifi-
catus nostri anno tertio.

ANNO
1449.

Renunciatio FELICIS V. qua deponit
Papatum, in Concilio Generali Lausannæ
7. Id. April. 1449.

FELIX EPISCOPUS,

*Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei
memoriam.*

Quas ob causas evocati & emoti curam
Apostolici Regiminis suscepimus, toti
sæpe numero manifestavimus orbi. Quam-
quam enim imparitatem nostrarum vitium ad
sustinendam hujusmodi oneris gravitatem sen-
titemus; nihilominus ubi universalis Ecclesiæ
Basilicæ in Spiritu Sancto legitime congregatæ,
pias exhortationes simul ac Sanctas supplicatio-
nes accepimus, quibus ad succurrendum autho-
ritati Ecclesiæ suppressæ nimium instanter com-
movebamur; concaluit intorsum cor nostram
pietate, quæ ad omnia valet; & charitate, quæ
omnia sustinet; animum formidolosum confir-
mantibus; atque confidentes in illo, qui omnia
potest, & de cujus agebatur negotio,
tranquillam solitudinem reliquimus, laborio-
sum & immensum aggredientes opus. Namque
nihil immortalis Deo placentius offerre posse
existimamus, quam conatus nostros in obse-
quium Ecclesiæ, grandibus insultibus & oppu-
gnationibus conturbata. Quid nempe condi-
gnum reddi potest ab homine illi nostræ in-
clytæ Matri, cujus in gremio Fidelis quisque
salutem consequitur, propter quam unigenitus
Dei filius Deus & Dominus noster Jesus Chris-
tus de sinu Patris ad terras descendere, &
sanguinem proprium effundere dignatus est.

§. 2. Cumque ipsam videremus tantis per-
plexam anxietatibus, ut nullus mortalium ab
exhibitione possibilis auxilii debeat excusari;
profecit cogente veritate; devotione suaden-
te, spe denique in finem optimum ducenda-
rum rerum freti, personam, operas, facul-
tatesque nostras ex integro devovimus ei. A-
derat namque tempus, quo ab omnibus vehe-
mens restingui debebat incendium, & tanto
velociore fortiorque præsidio opus erat; quan-
tò sacrorum generalium Conciliorum autoritas
fortius agitata, non modo fluctuaret, sed qua-
si conculcata prostrataque jaceret. Non enim
evellatur à memoria nostra sacri Constantiensis
Concilii nulla unquam oblivione delenda dissinitio,
quod videlicet Sancta Synodus in Spiritu Sancto le-
gitime congregata, generale Concilium faciens,
Ecclesiam Catholicam militantem representans,
potestatem immediatè à Christo habet, cui quilibet
cujuscumque status vel dignitatis, etiamsi
Principalis existat, obedire tenetur in his, quæ
pertinent ad fidem, extirpationem schismatis,
& ad generalem reformationem Ecclesiæ Dei in
Capite & in membris ac pertinentibus ad eadem:
Satis etiam recentè editum Decretum Sacri
Concilii Basiliensis audiebamus, hanc verita-
tem refrendo confirmans; circumspectieba-
musque eandem ab Ecclesiæ Catholica suscep-
tam practicari esse.

§. 3. Proinde satagentes gravissimis & ab-
horrendis periculis possetenus obviare, ac
ostendere cunctis fidelibus rectitudinem Deo
inspirante voluntatis; quod non caducorum
fictiliumque honorum, sed communis salutis
causâ sedem Apostolicam teneremus, non
præesse, sed prodesse cupientes, in Sancta
Synodo Basiliensi personaliter comparere vo-
luimus, subireque communes pro salute

publica labores. Cumque nobis in temporis
processu luculenter exploratum foret, dissen-
sionis & differentie materiam in Ecclesiæ
Sanctæ Dei magis ac magis obscurari; dubi-
tantes ne à quovis homine de scandalo pos-
semus notari oblationes multas & pergran-
des Regibus, & Principalibus orbis destina-
re curavimus, ex quibus quidem animadver-
tere potuerunt, Nos propria non querere,
sed quæ Jesu Christi, publicamque pacem.
Nec veriti à formis modisque præscis à Pa-
tribus dum Schismata vigerent, pro unita-
tis & pacis obtentu traditis & practicatis,
diutius liberali apertoque animo semper ac-
quiremus (acquiesceremus) omnibus & sin-
gulis, quæ ad securitatem, reintegrationem
que Ecclesiæ judicata fuerint quomodolibet
opportuna; atque longè ferventiore studio in-
vigilavimus per nostrarum cessionis & renun-
tiationis medium dilectos, distantesque ani-
mos Christi fidelium reunire, quam in sede
Petri, manente scissura, diutius morari. Non
ignoramus enim schismatis incommoda mor-
tiferâ, scimus è contra Christianam religio-
nem à pacis Authore fundatam, sine pacis
vinculo damnosâ confusio servit; Cumque
pax, omnium rerum tranquillitas sit, & ea
nihil gratius solet audiri; nihil desiderabilius
concupiri; nihil postremò melius inventiri;
debito filiali astringebamur pietatis ipsi nostræ
Matri luctuosa venustatem; jucunditatem, in-
tegritatem, unionem & pacem extremâ possi-
bilitate procurare. Quantumcumque pro hu-
jusmodi excessi, & desideratissimi boni con-
secutione perseveranter ac indefesse laboravi-
mus apud ipsos Reges & Principes ceteros-
que fideles, ex nostris accuratissimis diligen-
tiis, multiplicumque literarum tenoribus to-
tus præcognovit orbis.

§. 4. Nunc igitur ut semper constituti sub
ineffabili incomprehensibilique providentia Dei
omnia dirigentis, & disponentis, melius post
acerrimos continuosque labores, quos solius
veritatis manifestandæ, autoritatisque sacro-
rum Conciliorum generalium confirmandæ
gratiâ volumus amplecti, post maxime cari-
ssimorum in Christo Filiorum Francorum Ang-
liæ & Siciliæ Regum, nec non Delphini Vien-
nensis primogeniti, Francorum Regis illustrium
supplices frequentesque instantias, quorum sa-
luberrimis suasionibus intentas semper accom-
modamus aures; Nostros omnes cogitatus
per orbem dispersos; in arcem unicæ con-
siderationis reducimus. Desiderantes namque
toto corde in hoc diebus nostrorum residuo
beatam pacem in Ecclesiæ Dei disseminari,
quæ veluti à nostris egressa manibus in corda
omnium fidelium dilabatur, sinceritatem nos-
træ intentionis per eum testatura; exemplo
Domini nostri Jesu Christi, qui sic dilexit
Ecclesiam, ut pro ea non modo formam ser-
vi acciperet, sed traderet semetipsum: sancta
in hac Synodo Lausannensi in Spiritu Sancto
legitime congregata, universalem Ecclesiam re-
presentante, purè, liberè, simpliciter & sin-
cerè, realiter, & cum effectu, in nomine Pa-
tris & Filii & Spiritus sancti; Papatui, ejus
oneri, dignitati, titulo & possessioni cedimus
& renunciamus per presentes; sperantes quod
in futurum prælati ceterique Reges & Prin-
cipes, Prælati & alii Catholici, quibus hu-
jusmodi nostram Renunciationem; acceptissi-
mam fore judicamus, autoritati Sacrorum
generalium Conciliorum assistent, eamque tue-
buntur & defendent; Quodque universalis
Ecclesiæ, pro cujus dignitate supereminen-
tia & autoritate totis viribus pugnavimus;
nos apud clementiam primi & æterni Pasto-

ANN O
1450.

ris nostræ hujus pacificæ humilitatis contem-
platu suis devotis jugibusque orationibus com-
mendabit. Datum Laufanæ VII. Idus Aprilis,
anno à nativitate Domini M. CCCCXLIX.
Pontificatus nostri anno IX. signé au bas,
Martinus. Et sur le repli, P. Hemon.

VII.
Ex Cod.
Leibnizii
Tom. I. pag.
42.

Alfonso Arragoniæ, & Sicilia Regi concedit
Insulam Castri Rabei Rhodo vicinam :
anno 1450.

N I C O L A U S E P I S C O P U S,

*Servus Servorum Dei, ad futuram rei
memoriam.*

Inter innumeras & multiplices curas, qui-
bus continuo pro rerum & negotiorum
varietate premimur illam libenter amplectimur,
per quam nostræ provisionis auxilio & suffra-
giis Christianum nomen & fides orthodoxa nos-
tris præcipue temporibus defendatur, crescat,
& augmentum suscipiat, ac pro hujusmodi de-
fensione militantes, honorem gloriam & com-
moda consequantur. Cum itaque nuper fide
dignorum relatione perceperimus juxta insu-
lam Rhodi esse aliam parvam insulam, inco-
lis & habitatoribus penitus viduatam, in qua
quoddam oppidum, quondam castrum rubeum
nuncupatum, ad hospitale Joannis Jerosolymi-
tani pertinens, cujus ædificia, turres & struc-
tura per Teucros & Saracenos, aliosque Chris-
tiani nominis hostes diruta & solo aquata sunt,
nec spem ullam esse, quod hospitale illorum re-
parationi intendere possit, imò periculum ma-
ximum imminere, ne Teuceri & Saraceni qui
totam illam oram maritimam singulis annis,
modò classe, modò copiis pedestribus, hosti-
liter discurrunt, dictam insulam occupent, &
castrum ipsum readificent, quod propter loci,
& situs opportunitatem, maximè damna circum-
vicinis locis Christianorum, & maximè Rho-
diis inferre possit, è contra verò, si dictum
castrum per aliquem Potentissimum Principem
Christianum readificaretur & munitur mag-
na exinde præsidia Christianis adversus peri-
dos Crucis Christi inimicos parari possent. Nam
cum eadem insula portum in mari habeat,
classis Christianorum tuto se ibi recipere possit,
& insula ipsa populo & habitatoribus sæcunda-
retur. Eam ob rem nos potentiam, existima-
tionem, & devotionem charissimi in Christo
filii nostri Alfonso Arragonum Regis Illustris,
considerantes, ac attendentes piam ejus pro-
positum, & desiderium, ne dum ad Insulam
Rhodi & Regnum Cypri, verum ad alias cir-
cumvicinas regiones Christianas conservandas,
& à miserima oppressione ac crudelissima ve-
xatione infidelium liberandas qui pro infensissi-
mo odio, & nefandissima cupiditate, qua fla-
grant ad nomen Christianum exterminandum,
singulis annis, ut audivimus, multa millia Chris-
tianorum capiunt, & quod cum lacrymis, &
ingenti animi dolore referimus miseræ eorum
animas demoniis fraudulenter prostituere conan-
tur; cupientes quantum cum Deo possumus
hanc barbarorum rabiem in Christianos com-
primere, ac animadvertentes, quod Rex Arra-
gonum, potentissimam classem parat, & omnes
vires suas exercere velle se obtulit, ad infra-
gendam Teucrorum & Saracenorum superbiam,
modo dominium ipsius insule & Castri ei con-
cederemus, prædictis omnibus matura delibe-
ratione pensatis, eidem Regi concedimus, ut
dictum castrum readificare, & Insulam homini-
bus & habitatoribus sæcundare, ipsumque Cal-

trum & Insulam tanquam Dominus liberè &
licite possidere possit quamdiu suæ celsitudini
videbitur & placebit, non obstantibus Consti-
tutionibus & ordinationibus Apostolicis ac sta-
tutis stabilimentis, consuetudinibus, usibus ac
naturis dicti hospitalis, quibus omnibus, etiam
si de illis, ac eorum totis tenoribus specialis &
expressa mentio habenda foret, hac vice dum-
taxat specialiter derogamus.

Nulli ergo &c. Datum Assisi anno &c. M.
CCCCI. pridie Non. Octobris Pontificatus
nostri anno IV.

Renuit Tributum Ecclesiasticis à Carolo Fran-
corum Rege imponi : anno 1450.

N I C O L A U S E P I S C O P U S,

*Carissime in Christo Fili, salutem & Apof-
tolicam benedictionem.*

Receptis litteris tuæ celsitudinis, & intel-
lecto desiderio tuo super gabella vini
quod venditur per Ecclesiasticas personas Re-
gni tui; Respondemus nos dolere vehementer,
naturam rei de qua agitur esse talem, quæ per
nos fieri non possit. Nam voto huic tuo sine
magnâ infamia nostri, qui Ecclesiasticæ liber-
tatis protectores, non oppressores esse debe-
mus, & offensa Dei ac conscientia nostræ nul-
lo modo satisfacere possemus. Certissima de-
bet esse Tua Serenitas, nullam rem esse ita dif-
ficilem, quæ facilis non esset apud nos, quan-
do videremus eam honori ac commodo tuo
futuram: verum auferre hanc Ecclesiasticam
libertatem, nec nostro conveniret honori, ne-
que tuo. Hortamur itaque Serenitatem ipsam,
ut velis tanquam Christianissimus Princeps
hanc Ecclesiasticam libertatem in Christianissi-
mo Regno tuo, tempore tuo, non modò non
infringere, verum etiam protegere, quemad-
modum Christianissimi progenitores tui fece-
runt: quo casu successus tuos Deus, cujus ve-
neratione præfata libertas indicta fuit, conti-
nuò feliciores faciet, & Serenitatis tuæ statum
augebit.

Si in alia re possumus Celsitudini tuæ com-
placere, libentissimè faciemus; & nobis, qui
Serenitati tuæ multis respectibus quam maximè
sumus obnoxii, jucundissimum erit.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub
annulo piscatoris, die 11. Maii M. CCCC. L.
Pontificatus nostri anno quarto.

Pet. De Noxto.

Bulla ad Syndicos Genevenses missa, quâ lau-
dat eos possuisse obicem ne captivus è sua
Urbe exierit episcopus Montis-Regii, & hor-
tatur eos ut illum tueantur : anno 1451.

N I C O L A U S E P I S C O P U S,

*Servus Servorum Dei, dilectis filiis Sindi-
cis & Communitati civitatis Gebennen-
sis, salutem & Apostolicam benedictionem.*

Magnam laudem meremini dilecti Filii,
qui tanquam boni, fideles & devoti,
impedi vultis quominus venerabilis Frater nos-
ter Americus Episcopus montis Regalis extra ci-
vitatem vestram captus duceretur, fecistis enim
sicuti faciunt ii qui Deum timent & censuras ec-
clesiasticas verentur, & honorem suum illæsum
cupiunt conservare. Itaque valde commendamus

ANN O
1450.

VIII.
Ex Spicil.
Dacherii
Tom. 3. pag.
790.

IX.
Ex Archiv.
Reip. Genev.

ANNO
1452.

ex hoc vestram devotionem, exhortantes eandem in Domino, ut similiter in futurum, si ipse adhuc est in civitate præbeat vos fortes & constantes in prohibendo ne malè tractetur aut perveniat in alterius manus, nos super hoc scribemus dilecto filio Nobili Viro Ludovico Duci Sabaudia & simul mittemus quamprimum aliquem prælatum pro hac causa & ejus liberatione. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo, Cal. Maii Pontificatus nostri anno Quinto.

X.
Ex Spicil.
Dacherii
Tom. 3. pag.
790.

Franciscum Sportiam Mediolani Ducem hortatur ad Pacem incundam: anno 1452.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei; dilecto Filio nobili viro FRANCISCO SPORTIÆ Duci Mediolani, salutem & Apostolicam benedictionem.

Licet desiderium nostrum semper fuerit, quòd Italia, quæ diu omni ex parte bellis lacerata fuit, & in dies magis laceretur, pace & quiete temporibus saltem nostris potiretur, & ad id superioribus annis operam omnem dedimus, mittendo Legatos nostros primo anno assumptionis nostræ Ferrariam, & postmodum ad alia loca; & etiam anno præcedenti Oratores Partium hic apud nos pluribus mensibus fuerint, & nihil omiserimus ut pax ipsa sequeretur: tamen peccatis nostris & aliorum sic exigentibus non placuit illi, à quo pax & omne bonum procedit, ut votis nostris pro tunc potiremur; impræsentiarum verò diligenter considerato, quot mala, quot hominum interitus, prædæ & devastationes clarissimarum Civitatum, & Rerum publicarum ex his continuis Italiæ bellis proveniunt, visum est nobis, & Venerabilibus Fratribus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, dignitati nostræ convenire, nec id absque Dei offensâ prætermittere posse, iterum hoc negotium pacis aggredi, omnique studio, ingenio, & diligentia procurare, ut præfato desiderio nostro satisfiat: & quamquam dictæ pacis concedendæ, certam spem habere non possumus, in illo tamen, qui est auctor pacis, & omnium bonorum largitor, confidentes, longè meliorem spem nunc habemus, quàm hæcenus. Nam credimus Nobilitatem tuam, & omnes alias Italiæ Potentias, satis cognitum & exploratum habere quot sint bellorum incommoda pariter & discrimina, quæ talia sunt, ut aliquando potentiores, & qui vicerunt, propiores fuerint periculo. Quare ut tantum bonum pacis sequi possit, hortamur eandem Nobilitatem tuam, ut Oratores tuos huc citissime mittere velis benè instructos de omnibus, & cum pleno ac sufficienti mandato ad hanc pacem concludendam, ad quam ut totis affectibus inclineris, eandem Nobilitatem tuam ex corde rogamus. Idem scribimus ad alias Potentias quarum interest, & credimus firmiter eas Oratores suos sine morâ missuras. Nos enim quamprimum præfati Oratores advenerint, ipsi paci, omnibus aliis postpositis, omni sollicitudine incumbemus, sperantes in clementia Dei nostri qui preciosissimum Sanguinem suum in remissionem peccatorum nostrorum effundere dignatus est, & non habito respectu ad peccata nostra, sed ad suam ineffabilem misericordiam, hac vice nos fortassis compotes faciet hujus optimi desiderii nostri, & ita Majestatem suam supplices deprecamur.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesi-

mo quinquagesimo secundo, octavo Idus Januarii, & Pontificatus nostri anno sexto. DE LUCA.

Carolo VII. Francorum Regi, quod nonnulla postulet contra Canonum Sancta, concedere non posse significat: anno 1452.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, carissimo in Christo filio Carolo Francorum Regi illustri, salutem & Apostolicam benedictionem.

Accedens ad præsentiam nostram Venerabilis Pater noster Joannes Archiepiscopus Turonensis, tuæ Serenitatis literas detulit, ex quibus intelleximus ipsum à tuâ sublimitate Oratorem & Ambaxiatorem suum ad nos destinari. Intelleximus ipsum & graviter & ornate referentem quantum semper Religionis, pietatis, & fidei, & præcipuè devotionis in Apostolicam Sedem antecessores tui Francorum Reges illustres indefinenter ostenderint, quantumque curæ, sollicitudinis & operæ pariter adhibuerint, ne tyrannicâ factione vel Longobardorum, vel aliorum quorumvis simili factione nitentium, Sedes Apostolica suis iuribus & dominis spoliaretur; & cum ita divinæ Providentiæ placuisset, ut Celsitudo tua tantorum Principum & successor & heres existeret, eandem postquam rerum dominata est, sicut nominis ita & religionis & devotionis in seipsâ velle officium adimplere, nec pati ut in tam sancto & divino proposito præsentium Principum te aliquis antecederat.

Verùm hoc unum nobis velle significare, quòd propter superiora tempora, quibus ferè per quadraginta annos Regnum tuum bellicis calamitatibus sine cessatione vastatum est, ea onera non posse tolerare quæ cum florentissimum & pacatissimum erat, & libenti, devoto & grato animo toleravit. Itaque congruis precibus obsecrabat, ut æquo animo ferre vellemus, si vastatum bellicis concussionibus Regnum, donec convalesceret, florentis temporis onera confuera non ferret. Nam non minus erat devotionis & fidei, sed ita filiis nostris pro temporum qualitate censebat tua Serenitas à nobis merito providendum. Respondimus, Serenissime Princeps, Fraternitati suæ nos omnipotenti Deo immortales gratias habere, quòd Sublimitatem tuam temporibus nostris tanti Regni tenere gubernacula præstitisset, in quâ tot præsidia in necessitatibus Ecclesiæ sumus experti, quòd vix plura scivissemus optare. Nonne ingrati animi esset non meminisse quantâ impensâ, cura & sollicitudine in principio Pontificatus nostri, cum Ecclesia esset in schismate, pacem & unitatem tuæ pietatis operâ consequuta sit? Nonne omni humanitati & gratitudini esset adversum, non semper memoriter tenere quantâ Serenitati tuæ cura fuerit, ut res & loca Romanæ Ecclesiæ, quæ in natione Gallicanâ consistunt, intactæ & incolumes permanerent, quibus tuendis semper & auxilium & consilium præstitisti? Nonne impium esset & penè sacrilegum non jugiter attendere, & ante cordis oculos infixum tenere, quantâ pietate plurimorum voluntates & studia, quibus Ecclesiam magnis discrimenibus agitare contenderent, compevissent & silentio compressisset? Dedit Serenitatem tuam misericors Deus temporibus istis, quibus multorum frigiditate caritate superabundavit iniquitas, Christianissimi illius Regni moderamina tenere, multa & admirabili Christi caritate ferventem. Servet Ecclesiæ suæ, servet & nobis personam tuam incolumem misericors Dominus, & si fieri possit, faciat immortalem: servet & hoc sanctum, hoc pium, hoc divinum propositum, ut te Christia-

ANNO
1452.

XI.
Ex Spicil.
Dacherii
Tom. 3. pag.
790.

ANN O
1454.

nissimo Principe tutore ac defensore frui, diutius valeamus.

Hæc licet prolixiori oratione coram venerabilibus Fratribus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus præfato Archiepiscopo perstrinximus: adjicientes nos Christianissimi Francorum Regni non aurum scire, non divitias, sed animarum salutem: & cum à nobis Oratores & Legati destinati fuere, non insedit cordi nostro ulla rerum temporalium cupiditas, ulla sitis habendi quæ temporalia sunt & transientia, nec permanent; sed nos de æternis rebus, hoc est, de animarum salute fuisse sollicitos. Unde & impræsentiarum pariter obsecramus, ut non credat Serenitas tua, nos aliud velle, aliud intendere, nisi quæ animarum salutem consulat, & ab itineribus damnationis eripiant. Nam in his excusationis locus non est propter ignorantiam. Nam in hoc præcipue verificatur illud Apostolicum dictum: *Qui ignorat, ignorabitur*. Itaque rogavimus & rogamus, ut quæ sine læsione conscientie servari non poterunt, dignaretur tua Serenitas è medio removere. Nam quid prodest homini si universum mundum lucretur; animæ verò suæ detrimentum patiatur; aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Una est enim Ecclesia, una est fides ipsius, eadem debent esse leges, quibus tota & in toto orbe gubernatur & regitur. Nec licet alicui quicumque potestate præfulgeat, qui vult esse ovis gregis Domini, & inter illas numerari, quæ Petro à Christo commissa sunt, cum dictum fuit illi: *Pasce Agnos meos*: se ab illis legibus propria auctoritate subtrahere: nec dubitare debet qui contrarium fecerit, se illas poenas incurere, quæ Canonum & Ecclesiasticarum legum transgressoribus infliguntur; & contrarium sentire, idem esset quod dubitare de potestate clavium. Nos si ista raderemus aut non nosceremus, Nos successorem Petri, cui oves Dominicæ commissa sunt; aut Celsitudinem tuam à Dominicarum ovium numero videremur excludere, & apud illum æternum Pontificem qui judicaturus est vivos & mortuos, cujus vicem in terris gerimus, silentii nostri rationem minime assignare possemus. Hæc quæ impræsentiarum summam attingimus, latius diximus præfato Archiepiscopo, Serenitati tuæ per ipsius organum uberius explicanda, cui fidem plenam tua Celsitudo adhibere dignetur super his, ac etiam super nonnullis aliis particularibus negotiis, quæ sibi commissimus præfata Serenitati tuæ referenda. Cui nos & Apostolicam sedem cum universa Christi Ecclesia affectuosissime commendamus.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo, Kalendas Februarii, Pontificatus nostri anno sexto.

XII.
Ex Anecd.
Martene
Tom. I. Col.
1829.

Concedit Indulgencias Festum Beatæ Mariæ de Nive in Provincia Rothomagensi celebrantibus: Anno 1454.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Etsi Propheta dicente, Dominum in sanctis suis laudare deceat: quanto magis Regina Cælorum Virgo Dei Genitrix gloriosissima, flos sanctitatis, vas Cælestis gratiæ, mundissima, omnium Virtutum floribus redimita, Mater Gratia, Mater misericordiæ, humani generis consolatrix, quæ illum, quem Cæli ca-

pere non poterant, suo gremio pertulit, pro tam salubribus, tamque copiosis beneficiis, quæ ejus intercessione populus Christianus evidentibus Miraculis quotidie recipit, devotè meretur singulis diebus, & præsertim his, in quibus eisdem Populo manifestè apparuit, & prodigia fecit, veneratione collaudari, ut ejus memoria celebrior habeatur, ac fideles ipsi, præter temporalia commoda, spiritualia etiam stipendia consequantur. Cum igitur dilectus frater noster Guillelmus, tituli S. Martini in Montibus Presbyter Cardinalis de Estouteville Archiepiscopus Rothomagensis ferventissimo Zelo devotionis indutus, cupiat ut in suis provincia & Diocesi Rotomagensi, festum beatæ Mariæ de Nive, quod est quinta die mensis Augusti, annis singulis perpetuo celebretur, mandantes omnibus singulis Episcopis, ac Prælatibus ejusdem Provincie, quatenus publicè in Ecclesiis præcipiant eisdem Fidelibus per hujuscemodi, eadem die debeant, & teneantur celebrare. Et nihilominus ut Fideles ipsi eo libentius ad colendum festum ipsum inducantur, quo inde dono gratiæ cælestis uberius conspexerint se refectos: de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus verè poenitentibus, & confessis dictum festum devotè colentibus, qui in Rotomagensi, & aliis Cathedralibus, Collegiatis, Conventualibus, & Parochialibus Ecclesiis, Monasteriis, & Prioratibus quoruncunque Ordinum etiam mendicantium exemptis, & non exemptis dictæ Provincie, majori Missæ in die ejusdem Festi personaliter interfuerint septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis poenitentibus perpetuo misericorditer relaxamus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, mandati, & relaxationis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Si quis autem hæc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1454. non. April. Pontificatus Domini nostri anno octavo.

Alonso Lusitanæ Regi cujus Filius Henricus studio iter in Indiam Orientalem aperiendi usque ad Guineam & Nigrum Fluvium penetraverat, & Insulas varias detexerat, Imperium Guineæ, & potestatem Barbariæ Regna subjiciendi concedit, prohibens ne alii sine Lusitanorum permissione ad eas oras navigent: Anno 1454.

Romanus Pontifex Regni cælestis clavigeri successor, & Vicarius Jesu Christi: cuncta mundi climata omniumque nationum in illis degentium qualitates paternè consideratione discutens, ac salutem quærens & appetens singulorum, illa perpensa deliberatione salubriter ordinat & disponit, quæ grata divinæ Majestati fore conspicit, & per quæ oves sibi divinitus creditas ad unicum ovile Dominicum reducat & acquirat eis felicitatis æternæ præmium, ac veniam impetret animabus, quæ eò certius, auctore Domino provenire credimus, si condignis favoribus & specialibus gratiis eos Catholicos prosequamur Reges & principes, quos veluti Christianæ fidei athletas & intrepidus pugiles, non modo Saracenorum caterorumque infidelium Christiani nominis inimicorum feritatem reprimere, sed etiam ipsos eorumque regna ac loca, etiam in longissimis, nobisque incognitis partibus consistentia, pro defensione & augmento fidei debellare, suo

ANN O
1454.

XIII.
Ex Cod.
Diplom.
Leibnizii
Tom. I. pag.
406.

ANNO
1454

que temporali dominio subdere, nullis parcendo laboribus & expensis, facti evidentia cognoscimus, ut Reges & principes ipsi, sublati quibusvis dispendiis ad tam saluberrimum tamque laudabile prosequendum opus per amplius animentur.

§. 2. Ad nostrum siquidem nuper, non sine ingenti gaudio, & nostrae mentis lætitia pervenit auditum, quod dilectus filius nobilis vir *Henricus Infans Portugalliae*, charissimi in Christo filii nostri *Alfonsi Portugalliae & Algarbii regnorum Regis* illustris, patrii inherens vestigiis claræ memoriæ *Joannis* dictorum Regnorum Regis *ejus genitoris* ac zelo salutis animarum, & fidei ardore plurimum succensus, tanquam Catholicus & verus omnium Creatoris Christi miles, ipsiusque fidei acerrimus ac fortissimus defensor, & intrepidus pugil, ejusdem Creatoris gloriosissimum nomen per universam terrarum orbem etiam in remotissimis & incognitis locis divulgari, extolli & venerari, nec non illius ac vivificæ, qua redempti sumus crucis inimicos perfidos Saracenos videlicet, ac quoscumque alios infideles ad ipsius fidei gremium reduci, ab ejus incunte ætate totis aspirans viribus, post *Septensem civitatem in Africa* consistentem per dictum Joannem Regem, ejus subactam dominio, & post multa per ipsum Infantem nomine dicti Regis contra hostes & infideles prædictos, quam etiam in propria persona, non absque maximis laboribus & expensis, ac rerum & personarum periculis & jactura, plurimorumque naturalium suorum cæde gesta bella, ex tot tantisque laboribus, periculis & damnis non fractus neque territus, sed ad hujusmodi laudabilis & pii propositi sui persecutionem in dies magis atque magis exardescens, in *Oceano mari quosdam solitarias insulas* fidelibus propalavit, ac fundari & construi inibi fecit ecclesias, & alia pia loca, in quibus divina celebrantur officia, ex dicti quoque Infantis laudabili opera & industria quamplures diversarum in dicto mari existentium insularum, incolæ seu habitatores, ad veri Dei cognitionem venientes, sacrum baptismum susceperunt ad ipsius Dei laudem & gloriam, ac plurimarum animarum salutem, orthodoxæ quoque fidei propagationem, & divini cultus augmentum.

§. 3. Præterea cum olim ad ipsius Infantis pervenisset notitiam, quod nunquam, vel saltem à memoria hominum non consuevisset per hujusmodi Oceanum mare versus orientales plagas navigari, illudque nobis occiduis aded foret incognitum, ut nullam de partium illarum gentibus certam notitiam haberemus, credens se maxime in hoc Deo præstare obsequium, si ejus operâ & industria mare ipsum usque ad *Indos*, qui Christi nomen colere dicuntur, navigabile fieret, sicque cum eis participare, & illos in Christianorum auxilium adversus Saracenos, & alios hujusmodi fidei hostes commovere posset, ac nonnullos gentiles seu paganos nefandissimi Machometi sectâ minime infectos populos inibi medio existentes continuo debellare, eisque incognitum sacratissimum Christi nomen prædicare, ac facere prædicari, regâ tamen semper auctoritate munitus, à *viginti quinque annis citra*, exercitum ex dictorum regnorum gentibus, maximis cum laboribus periculis & expensis in velocissimis navibus, caravellis nuncupatis ad perquirendum mare, & provincias maritimas versus meridionales partes & polum antarcticum annis singulis fere mittere non cessavit, sicque factum est, ut cum naves hujusmodi quamplures portus, insulas & maria perlustrarent, ad *Ghineam provinciam tandem pervenerent*, occupatisque nonnullis insulis, portibus ac mari, eidem provinciæ adjacentibus, ulterius navigantes ad ostium cujusdam magni fluminis *Nili* contra nuntius reputati pervenerent, & contra illa-

rum partium populos, nomine ipsorum Alfonsi Regis & Infantis per aliquos annos guerra habitata exiit, & in illa quamplures inibi vicinæ insulæ debellatæ, ac pacifice possessæ fuerunt, prout adhuc cum adjacenti mari possidentur. Exinde quoque multi *Ghinei* & alii *Nigri* vi capti, quidam etiam non prohibitarum rerum permutacione seu alio legitimo contractu emptionis ad dicta sunt regna transmissi. Quorum inibi in copioso numero ad Catholicam fidem conversi extiterunt, speraturque divina favente clementia, quod si hujusmodi cum eis continentur progressus, vel populi ipsi ad fidem converterentur, vel saltem multorum ex eis animæ Christo lucrifera.

§. 4. Cum autem, sicut accepimus, licet Rex & Infans prædicti, qui cum tot tantisque periculis, laboribus & expensis, nec non perditione tot naturalium regnorum hujusmodi, quorum inibi quamplures perierunt, ipsorum naturalium duntaxat freti auxilio, provincias illas perlustrari fecerunt, ac portus, insulas & maria hujusmodi, acquisiverunt & possederunt, ut præfertur, ut illorum veri domini; timentes ne aliqui cupiditate ducti, ad partes illos navigarent, & operis hujusmodi perfectionem, fructum & laudem sibi usurpare, vel saltem impedire cupientes, propterea seu lucri commodo aut malitiâ ferrum, arma, lignamina, aliasque res & bona ad infideles deferri prohibita portarent vel transmitterent, & ipsos infideles navigandi modum edocerent, propter quæ eis hostes fortiores ac duriores fierent, & hujusmodi profectio vel impederetur, vel forsitan penitus cessaret, non absque offensa magna Dei, & ingenti totius Christianitatis opprobrio, ad obviandum præmissis, ac pro suorum juris & possessionis conservatione, sub certis tunc expressis gravissimis poenis prohibuerunt, & generaliter statuerunt, quod nullus, nisi cum suis navibus ac navibus, & certi tributû solutione, obtentaque prius desuper expressâ ab eodem Rege vel Infante licentia, ad dictas provincias navigare, aut in earum portibus contrahere, seu in mari piscari præsumeret; tamen successu temporis evenire posset, quod aliorum regnorum seu nationum persone invidiâ, malitiâ, aut cupiditate ducti contra prohibitionem prædictam absque licentiâ & tributû solutione hujusmodi ad dictas provincias accederent, in sic acquisitis provinciis, portibus & insulis, ac mari navigare, contrahere, & piscari præsumerent, & exinde inter Alfonsum Regem ac Infantem, qui nullatenus se in iis sic deludi paterentur, & præsumentes prædictos, quamplura odia, rancores, dissensiones, guerræ & scandala in maximam Dei offensam, & animarum periculum verisimiliter subsequi possent & subsequerentur. Nos præmissa omnia & singula debita meditatione pensantes, & attendentes, quod cum olim præfato Alfonso Regi quoscumque Saracenos ac paganos, aliosque Christi inimicos ubicumque constitutos, ac Regna, Ducatus, Principatus, Dominia, possessiones, & mobilia & immobilia bona quacumque per eos detenta ac possessa invadendi, conquirendi, expugnandi, debellandi & subjugandi, illorumque personas in perpetuam servitutem redigendi, ac Regna, Ducatus, Comitatus, Principatus, Dominia, possessiones & bona sibi & successoribus suis applicandi, appropriandi, ac in suos successorumque usus & utilitatem convertendi, aliis nostris literis plenam & liberam inter cetera concessimus facultatem; dictâ facultatis obtentu idem Alfonso Rex, seu ejus auctoritate prædictus Infans iuste & legitime insulas, possessiones & maria hujusmodi acquisivit ac possedit, & possidet, illaque ad eundem Alfonsum Regem & ipsius successores de jure spectant & pertinent, neque quivis alius ex Christi fidelibus, absque ipsorum Alfonsi Regis & successorum suorum licentiâ speciali de illis se hæcenus intromittere

ANNO
1454

ANNO
1454.

licite potuit, nec potest quoquo modo; ut ipse Altonus Rex ejusque successores & Infans eò sincerius huic tam piissimo ac præclaro, & omni ævo memoratu dignissimo operi, (in quo cum animarum salus, fidei augmentum, & illius hostium depressio procurentur, Dei ipsiusque fidei ac Reipublicæ universalis Ecclesiæ rem agi conspiciamus,) insistere valeant & insistant, quos sublaris quibusvis dispendiis, amplioribus, seu per nos & sedem Apostolicam favoribus & gratiis munitos fore conspexerint; de præmissis omnibus & singulis plenissime informati, *motu proprio*, non ab ipsorum Altoni Regis & Infantis vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, maturaque prius desuper deliberatione præhabita, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia de Apostolicæ potestatis plenitudine: literas facultatis præfatas, (quarum tenores de verbo ad verbum præsentibus haberi volumus pro insertis, cum omnibus vel singulis in eis contentis clausulis) ad Ceptensem & prædictam, & quæcumque alia, etiam ante datam dictarum facultatem literarum acquisita, & ea, quæ in posterum nomine dictorum Altoni Regis, suorumque successorum & Infantis in ipsis ac illis circumvicinis, & ulterioribus ac remotioribus partibus de infidelium seu paganorum manibus acquiri poterunt, provincias, insulas, portus & maria quæcumque, extendi, & illa sub eisdem facultatis literis comprehendere, ipsarumque facultatis & præsentium literarum vigore, jam acquisita, & quæ in futurum acquiri contigerint, postquam acquisita fuerint; ad præfatum Regem & successores suos ac Infantem, ipsamque conquestam, quam à capitibus de Barador & de Nam usque per totam Gbincam, videlicet versus illam meridionalem plagam extendi, harum serie declaramus, etiam ad ipsos Altonum Regem, successores, suos ac Infantem, & non ad aliquos alios spectasse & pertinuisse, ac in perpetuum spectare & pertinere de jure; nec non Altonum Regem, & successores suos ac Infantem prædictos in illis & circa ea, quæcumque prohibitionis, statuta & mandata etiam penalia, & cum cujusvis tributi impositione facere, & de ipsis, ut de rebus propriis & aliis ipsorum dominis disponere & ordinare potuisse, ac nunc & in futurum posse libere & licite tenore præsentium decernimus & declaramus. Ac pro potioris juris & cautelæ suffragio, jam acquisita, & quæ in posterum acquiri contigerint, provincias, insulas, portus, loca, & maria quæcumque, quocumque & qualicumque fuerint, ipsamque conquestam à capitibus de Baradoch & de Nam prædictis Altono Regi & successoribus suis Regibus dictorum regnorum ac Infanti præfatis perpetuò, donamus, concedimus & appropriamus per præfentes.

§. 5. Præterea cum ad perficiendum opus hujusmodi multipliciter sit opportunum, quod Altonus Rex & successores ac Infans prædicti, nec non personæ, quibus hoc duxerint, seu aliquis ipsorum duxerit committendum, illius dicto Joannis Regi, per felices recordationis *Martinum V.* & alterius indultorum, etiam inclytæ memoriæ *Eduardo* eorandem Regnorum Regi, *eiusdem Altoni Regis genitori*, per piæ memoriæ *Eugenium IV.* Romanos Pontifices prædecessores nostros concessorum versus dictas partes cum quibusdam Saracenis & infidelibus, de quibuscumque rebus & bonis ac victualibus emptiones & venditiones, prout congruit, facere; nec non quoscumque contractus inire, transigere, pacisci, mercari, ac negotiari, & merces quascumque ad ipsorum Saracenorum & infidelium loca, dammodo ferramenta, lignamina, fines, naves, seu armaturarum genera non sint, deferre & ea

dictis Saracenis & infidelibus vendere; omnia quoque alia & singula in præmissis, & circa ea opportuna vel necessaria facere, gerere vel exercere, ipsique Altonus Rex, successores, & Infans in jam acquisitis, & per eum acquirendis provinciis, insulis, ac locis quascumque Ecclesias, monasteria & alia pia loca fundare, ac fundari & construi nec non quascumque voluntarias personas Ecclesiasticas, seculares, quorumvis etiam mendicantium ordinum regulares (de superiorum tamen suorum licentia) ad illas transmittere, ipsæque personæ inibi etiam, quæ advenerint, commorari, ac quorumcumque in dictis partibus existentium, vel accedentium a confessiones audire, illisque auditis, in omnibus, præterquam sedi prædictæ reservatis casibus, debitam absolutionem impendere, ac penitentiam salutarem injungere, nec non Ecclesiastica Sacramenta ministrare valeant, libere ac licite decernimus; ipsique Altono & successoribus suis Regibus Portugalliæ, qui erunt in posterum & infanti præfato, concedimus & indulgemus, ac universos & singulos Christi fideles, Ecclesiasticos, seculares, & ordinum quorumcumque regulares, ubilibet per orbem constitutos, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis vel præminentie fuerint, etiam si Archiepiscopali, Episcopali, imperiali, regali, reginali, ducali, seu alia quacumque majori, ecclesiasticâ vel mundanâ dignitate præfulgeant, *obsecramus* in Domino, & per asperionem sanguinis Domini nostri Jesu Christi, cuius, ut præmittitur, res agitur, exhortamur, eisque in remissionem suorum peccaminum injungimus, nec non hoc perpetuo prohibitionis edito districtius inhibemus, ne ad acquisita, seu possessa nomine Altoni Regis, aut in conquista hujusmodi consentientia provincias, insulas, portus, maria, & loca quæcumque, seu alias ipsi Saracenis infidelibus vel paganis arma, ferrum, lignamina, aliaque à jure Saracenis deferri prohibita quoquo modo; vel etiam absque speciali ipsius Altoni Regis, & successorum suorum & Infantis licentia, merces, & alia à jure permilla deferre, aut per maria hujusmodi navigare, seu deferri, vel navigari facere, aut in illis piscari, seu de provinciis, Insulis, portibus, maribus & locis, seu aliquibus eorum, aut de conquista hujusmodi se intromittere, vel aliquid, per quod Altonus Rex & successores sui, & infans prædicti, quo minus acquisita & possessa pacifice possideant, ac conquestam hujusmodi prosequantur, & faciant per se vel alium seu alios, directe vel indirecte opere, vel consilio facere aut impedire quoquo modo præsumant.

§. 6. Qui verò contrarium fecerit, ultra penas contra deferentes arma & alia prohibita Saracenis quibuscumque à jure promulgatas, quos illos incurere volumus ipso facto, si persona fuerint singulares, excommunicationis sententiam incurant; si communitas vel universitas, civitas, castri, villæ, seu loci; ipsa civitas, castrum, villa seu locus *interdicto subaceat* eo ipso, nec contra facientes ipsi vel aliqui eorum ab excommunicationis sententia absolvantur, nec interdicti hujusmodi relationem Apostolicâ, seu alia quavis auctoritate obtinere possint, nisi ipsi Altono, & successoribus suis ac Infanti prius pro præmissis congruè satisfecerint, aut desuper amicaliter concordaverint cum eisdem; Mandantes per Apostolica scripta venerabilibus fratribus nostris *Archiepiscopo Ulixbonensi, Silvensi, ac Ceptensi Episcopis*, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium seu alios, quotiens pro parte Altoni Regis & illius successorum ac Infantis prædictorum, vel alicujus eorum desuper fuerint requisiti, vel aliquis ipsorum fuerit requisitus, illos, quos excommuni-

ANNO
1454.

ANNO
1454.

cautionis & interdicti sententias hujusmodi incurrisse constituit, tamdiu dominicis aliisque festivis diebus in Ecclesiis, dum inibi major populi multitudo convenit ad divina, excommunicatos & interdictos, aliisque poenis praedictis innodatos fuisse & esse auctoritate Apostolica declarent & denuntient, nec non ab aliis nuntiari & ab omnibus artibus evitari faciant, donec pro praemissis satisfecerint seu concordaverint, ut praefertur. Contradictores &c.

Datum Romae apud S. Petrum, anno incarnationis dominicae MCCCCLIV. vi. id. Januarii. Pontificatus nostri Anno VIII.

ANNO
1455.CALLIXTUS TERTIUS,
PONTIFEX CXXIII.

ANNO DOMINI MCDLV.

CALLIXTUS Hispanus, prius Alfonso Borgia Anno 1455. Nicolao V. successit. Hic primus Campanas pro Pace contra Turcas pulsari indulgentiis eo sine distributis, instituit. Immo totam Europam contra illos excitavit, sed nullo successu: Monitus a Turca: Christum nunquam imperasse, ut homines ad suscipiendam suam legem vi & armis adigerentur. Obiit Anno 1458. (*Magni Bullarii Romani hujus Edit. Luxemb. 1727. Tom. I. fol. 362. App.*)

Ex Cod.
Diplom.
I. eibniti
Tom. I. pag.
417.

Declaratio quod per obitum Alfonsi Aragonii Neapol. Regis, Regnum ad Romanam sedem devolutum: Anno 1458.

CALLIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Regis aeterni per cujus inscrutabilem providentiam Reges regnant, vices (quamvis immeriti) gerentes in terris, si de singulorum Christianorum regnorum Regiminibus, ut in spiritualibus salubriter regantur cogitare debeamus de illorum etiam regnorum, quae ad Romanam Ecclesiam immediate pertinent, & quae per praedecessores nostros in sacri Petri sede sedentes in feudum interdum concessa fuerunt, cum concessio hujusmodi cessat, salubri nedom in eisdem spiritualibus, verum etiam in temporalibus gubernaculo cogitare nos convenit; ut Petri hereditas nullo modo distrahatur, sed ad manus ejusdem Ecclesiae omnium regnorum matris & dominae reducatur, & personis, de quibus praesidentis in specula circumspeditioni visum fuerit, prudentia ac matura deliberatione praevia regenda committatur, & subditi Regis pacifici quiete gubernatione latentur.

Sane cum regnum Siciliae circa Pharam, quod de Patrimonio B. Petri existit, & quod olim per nonnullos Romanos Pontifices praedecessores nostros diversis Regibus & aliis dominis temporalibus successively in feudum sub certis modis & formis, quos praesentibus haberi volumus pro expressis, concessum extitit, quodque nuper clarae memoriae Alfonso Rex Aragonum a Romana Ecclesia in feudum obtinebat, per obitum ejusdem Alfonsi Regis, qui sicut Domino placuit, debitum naturae persolvit, in feudatione hujusmodi per ipsius obitum cessante,

fit ad eandem Ecclesiam legitime devolutum, atque in ipsum regnum quod ad nos pertinet, nemo se intromittere quoquomodo debeat sive possit.

Nos cupientes singulos ipsius Regni regnicolas tanquam nobis, & nulli alteri immediate subditos per nostrae provisionis ministerium sub nostro felici regimine in pacis & quietis amenitate gubernari, universis & singulis ipsius Regni Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiasticis Praelatis; nec non Ducibus, Marchionibus, Principibus, communitatibus, universitatibus, Baronibus, militibus civibus, regnicolis & habitatoribus quibuscumque tam Ecclesiasticis, secularibus & ordinum quorumcumque regularibus, quam laicis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, nobilitatis, conditionis & praeminentiae existant, sub interminatione divini iudicii, nec non anathematis, maledictionis aeternae, excommunicationis in singulos & interdicti in communitates, universitates, capitula, conventus, & Collegia poenis, quas ex tunc prout ex nunc, in singulos contra facientes proferimus ipso facto; de venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio pariter & assensu, ac potestatis plenitudine districtius inhibemus, ipsi aut eorum aliquis per se vel alium seu alios directe vel indirecte quovis quaestio ingenio vel colore, alicui praeterquam nobis aliquod fidelitatis juramentum ratione civitatum, terrarum, castrorum, oppidorum, villarum, locorum, aut feudorum, quae in dicto Regno obtinent praestare praesumant seu praesumat.

Quod si forte ipsi aut eorum aliquis hujusmodi juramentum habentis praestiterint seu praestiterint, nos omnes & singulos, qui juramentum ipsum praestiterint, ut praefertur, ab hujusmodi juramentis & temeritate jurandi auctoritate Apostolica tenore praesentium absolvimus, ipsaque juramenta eis & eorum cuilibet relaxamus, ipsosque & quemlibet eorumdem ad hujusmodi juramentorum observationem minime teneri, dictumque regnum per obitum hujusmodi ad nos & Romanam Ecclesiam praedictam devolutum fuisse & esse, ac ad nos dictam Ecclesiam immediate & nullum alium tum pertinere & de illo per alium quam per nos ordinari seu disponi nullo modo potuisse sive posse, auctoritate & tenore praedictis decernimus & declaramus.

Si vero aliquis in ipso Regno vel ad illud jus habere praetenderit, aut super eo sua interesse quomodolibet putaverit, nos ad justitiam cuilibet desuper ministrandam, cum in ea singulis debitorum sumus, offerimus nos paratos. Est denique officium Pastorale nostrum sic utiliter providere, ne regnum ipsum tyrannide devastetur, aut vepribus laceretur, sive in praedam detur, ut oves gregis Dominici regni nostri illata & integra conserventur in pace & quiete vivendo; justitia enim & pax osculata sunt.

Praeterea ne quis de praemissis ignorantiam praetendere possit, seu quomodolibet allegare, praesentes litteras in valvis Basilicae B. Petri Apostolorum Principis de Urbe, ad quam de diversis mundi partibus quam plurimi continuè confluunt, affigi publice mandamus, ita ut minime sit ambigendum, quin ad Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Praelatorum, Ducum, Marchionum, Principum, Comitum, Baronum, Communitatum, universitatum, militum, procerum, civium, regnicolarum, & habitatorum, aliorumque notitiam quantocius deveniant &c.

Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno M. CCCCLVIII. VI. Idus Julii, Pontificatus nostri Anno IV.

ANNO
1458.

PIUS II.